

Tiskovina
Postalna plačana pri pošti 1102 Ljubljana

revija Zveze tabornikov Slovenije

tabor

januar 2016, letnik LXI

O nastanku Zemlje ... in stripa
Tehnike orientiranja za GG-je

Z rutko med
potomce Inkov

TABORNIKI

Kolofon

Glavna in odgovorna urednica
Nina Medved (revija.tabor@taborniki.si)

Urednik fotografije
Matic Pandel (matic.pandel@taborniki.si)

Urednica sklopa Igra
Petra Grmek (petra.grmek@taborniki.si)

Oblikovanje
Igor Bizjak (igor.bizjak@taborniki.si)

Lektoriranje
Zala Šmid (zala.smid@taborniki.si)

Spletna urednica
Jerca Trček (jerca.trcek@taborniki.si)

Novinarji in sodelavci
Jure Ausec, Miha Bejek, Jaka Bevk,
Eva Bolha, Vesna Bitenc, Gašper Cerar,
Borut Cerkvenič, Petra Bregant, Teja Čas,
Tea Derguti, Mojca Galun, Tomaž Horvat,
Martin Justin, Primož Kolman,
Frane Merela, Jona Mirnik, Urša Može,
Boris Mrak, Anja Novljan, Živa Novljan,
Tadej Pugelj, Lucija Rojko, Tadeja Rome,
Tomaž Sterniša, Zala Šmid, Domen Šverko,
Blaž Zupancič.

Naslov uredništva
revija.tabor@taborniki.si

Izdajatelj
Zveza tabornikov Slovenije
Einspielerjeva 6, Ljubljana
01/3000-820, pisarna@taborniki.si

Predsednik izdajateljskega sveta
Igor Bizjak

Grafična priprava:
Tridesign d.o.o., Ljubljana

Tisk: Schwarz print d.o.o., Ljubljana

Naklada: 6750 izvodov

Revija Tabor sofinancira Ministrstvo za
izobraževanje, znanost in šport RS.

Revija Tabor prejmejo vsi člani Zveze
tabornikov Slovenije s poravnano letno
članarino. Članarina in prejemanje revije
sta vezana na koledarsko leto (januar-
december).

Poština plačana pri pošti 1102 Ljubljana.

Revija Tabor je vpisana v razvid medijev
Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno
številko 792.

ISSN 0492-1127

Iz take snovi je kot sanje*

Januarsko številko smo s Taborovimi avtorji ustvarjali še v prazničnem
vzdušju in morda tudi zato tokratna revija diši nekoliko sanjavo. Pišemo
namreč o skupnih sanjah za boljši jutri ali podnebni konferenci, ki je
potekala v Parizu (strani 24-27); o tem, kako smo pomagali ljudem, katerih
sanje o boljšem življenju so še daleč od uresničitve (stran 30); o sanjah
o bolj mirnem jutri ali poslanici Luči miru iz Betlehema (stran 36); pa
o tem, kako sanjamo skupaj z najmlajšimi člani taborniške organizacije
(stran 31) in kako smo se zasanjali o sodobnem evropskem taborništvu
(stran 33). Pišemo tudi o sanjah perujskih skavtov (stran 35) in o tem, kako
smo lahko oblikovalci lepše in ekološko trajnejše prihodnosti (strani 12
in 13), ter priporočamo v branje sanjavo zbirko esejev, ki naj pogrejejo
dušo v mrzlih januarskih dneh (stran 44). V Taborovem uredništvu
sicer nismo zapisali novoletnih zaobljub, smo pa prek prispevkov, ki
jih objavljamo v januarski številki, zapisali del naših sanj za leto 2016.

Naj nam bo naklonjeno, da jih tudi uresničimo!

Nina Medved,
glavna urednica

*Naslov uvodnika je citat iz pesmi Ferija Lainščka Vedno prvi. Najdete jo v zbirki
ljubezenskih pesmi Sanje so večne.

Zgodba z naslovnice

Avtorica fotografije: Pija Šarko

Žabici na bregu Ljubljanice

Podpeč, december 2015

Predzadnji vikend preteklega leta se je nekaj ljubljanskih
tabornikov zbralo ob Podpeškem jezeru. Tam jih je čakala ekipa
nadobudnih snemalcev in fotografov. Skupaj jih je združila priprava
na 20-letnico MZT Ljubljana, ki jo praznujejo v tem letu. Med sne-
manjem različnih kadrov sta mimo objektiv priskakljali tudi dve
žabici, ki sta s svojo prisrčnostjo in simpatičnostjo pritegnili našo
pozornost. Fotografija je bila posneta v zadnjih svetlih trenutkih
tistega dne, ko so bile zapolnjene že vse spominske kartice. Tako
smo uspešno zaključili še en taborniški projekt, več o njem pa
boste izvedeli v prihajajočih mesecih.

TABORNIKI

Dejavnosti ZTS
sofinancirajo:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Fundacija za šport

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Aktualno

- 4 Novice / Darovali smo svoj čas ... tudi za razdelitev luči miru
5 Novice / Zbirali smo denar ... in spomine
6 Novice / Med prazniki se taborniki ne polenimo

Igra

- 8 Veščine / O nastanku Zemlje ... in stripa

Dogodivščina

- 12 Veščine / Varuh planeta
14 Naredi sam / Zanesljivo prižiganje ognja
16 Zavozlano / Napenjalni voz

Raziskovanje

- 17 Orientacija / Tehnike orientiranja za GG-je

- 18 Kosobrinovi pripravki / Navadna lopatica
19 Z ognjišča / Jabolčna sladica
20 Varno v naravo / Varna priprava živil
21 Astronomija / Komet Catalina in Konjunkcija Venere ter Saturna
22 Taborniška skrinja / Veščine v taborniškem programu

Aktualno

- 24 Tema meseca / Podnebne spremembe

- 28 Intervju / Filip Štucin
30 Aktualno / Pripravljeni pomagati

- 31 Mnenje / Rumene rutice
32 Stran vodstva ZTS / Posvet KVIDO in IO, Članarina in ROT 2016
33 Mednarodno / Sooblikujemo program Evropske skavtske regije
34 Mednarodno / Skavtska akademija
35 Svetkova avantura / Z rutko med potomce Inkov
36 Aktualno / To šteje, to greje
37 Od rodov / RUR pregnala zombije in XI. SNOUB na Radiu City
38 Od rodov / RVV je pripravljena pomagati in RTH Miklavževanje
39 Od rodov / RDR Božiček za en dan in RKJ Stojnica upanja

- 40 Od rodov / RBK Moj vodnik zmore in RVV Jelkovanje
41 Od rodov / RKV Na poti do nove hiške in RKJ Baden Party
42 Od rodov / RPG Čajanka in Taborov tržnik

Razvedrilo

- 43 Strip o Lisjaki in Lisjaki na zimovanju
44 Knjigožer in filmoljub / Magija za realiste
45 Pesmarica / Tivoli

Aktualno

- 46 Koledar akcij
47 Zadnja plat

Veseli december

Besedilo: Uredništvo

Veseli december je za tabornike širom Slovenije minil v znaku praznovanj, veselja in obdarovanj. Kot prostovoljci celo leto darujemo svoj čas in znanje za soljudi, v prazničnem času pa to še posebej pride do izraza.

Darovali smo svoj čas

Člani **Rodu Louis Adamič Grosuplje** so pomagali pri zbiranju oblek za begunsko krizo in tako naredili postanek v Sloveniji nekoliko bolj udoben za kar nekaj prebežnikov. Poleg tega so v okviru projekta Pripravljeni pomagati šivali rokavice, kape in šale za begunske otroke. Enako so storili še mnogi drugi rodovi, med drugim **Rod Bičkova skala Ljubljana**, **Rod aragonitnih ježkov Cerkno**, **Rod kraških j'rt Sežana**, **Rod mladi bori Ajdovščina**. Na čajanki **Rodu Severni Kurir Slovenj Gradec** so napisali pisma prijateljem ter jim tako polepšali začetek praznikov.

Rod Sotočje Nazarje je pripravil delavnice za Božični bazar v Mozirju, medtem ko so se člani **Rodu II. grupe odredov Celje** prelevili v Božičkove pomočnike in izdelovali igrače. **Rod Stane Žagar - mlajši** je že drugo leto zapored organiziral Teden dobrih del, pri katerem sodelujejo člani vseh kranjskih rodov. Starejši predstavniki **Rodu svobodnega Kamnitnika Škofja Loka** so svoj čas darovali za osveščanje o aidsu, saj so 1. decembra v domačem mestu delili rdeče pentlje in kondome.

Izredno veliko vodov po vsej Sloveniji se je odločilo, da se prelevijo v Božičke za en dan. Tako so skupaj zbrali darila za otroke, ki so vsak dan prikrajšani za ogromno reči npr. **Rod II. SNOUB Ljubo Šercer Maribor**, **Rod Samorastniki Ljubljana** ter **Rod močvirski tulipani Ljubljana**, ki je dobrotelost združil z zabavo z gokarti.

Vsi **koroški rodovi** so se združili in pripravili stoj-judi sveta. Delili so palačinke in širili dobre misli po koroških krajih. Okrogla sladica iz ponve je očitno naš zaščitni znak. Delili so jo tudi v **Rodu dveh rek iz Medvod**, ko so pripravili Odprto kuhno. Najmlajši **RSR-jevci** so pekli okusne piškotke, **Rod jadranskih stražarjev Izola** pa je izdelal časovno kapsulo in sešil ogromno igrač iz blaga.

Taborniki na srečanju Evropske skavtske regije v Skopju.
Foto: Arhiv Eve Bolha

Ajdovski taborniki so tudi izdelovali rokavice za begunce.
Foto: Arhiv RMB

... tudi za razdelitev luči miru

Tule bi bilo pravzaprav lažje samo naštet, kateri rodovi luči miru niso delili ali pa se nam s tem niso pohvalili. Pa vendar, sporočilo miru je za nas izrednega pomena, zato v predbožičnem času po domačih krajih sodelujemo v projektu Luč miru iz Betlehema.

Rod divjega petelina iz Šentjurja pri Celju je kar 200 lučk razdelil v borih treh urah! Po Zagorju ob Savi so luč nosili taborniki **Rodu Polde Eberl-Jamski**, v Pesju člani **Rodu Lilijski grič**, Anhovo pa so z veseljem obredle **Odporne želve**.

Korajža sporoča: Rok za oddajo prispevkov za februarško številko je u četrtek, 21. januarja!

Veliko domov so morali skupaj obiskati taborniki rodov **Jezerski zmaj Velenje**, **Pusti grad Šoštanj**, **Louisa Adamiča Grosuplje**, **Sotočje** in **Rodu svobodnega risa Kočevje**. **Rod Veseli veter Murska Sobota** je razdelitev luči združil s tradicionalnim jelkovanjem. Posebej so se potrudili člani **Rodu Zelena Rogla Zreče**, ki so po simbol miru odšli kar na Dunaj. Prelepo prestolnico sosednje Avstrije so si seveda tudi dodobra ogledali. Isto destinacijo so si izbrali PP-ji in RR-i **Rodu podkovani krap Ljubljana**, ki so poskušali lokalne dobrote na stojnicah.

Zbirali smo denar

Kar nekaj taborniških rodov je svoje spretno roke izkoristilo za zbiranje denarja. MČ-ji **Rodu snežniških ruševcev Ilirska Bistrica** so na vodovih sestankih pekli piškote in čokoladne slaščice, ki so jih potem prodajali v parku. Z zbranim denarjem si bodo privoščili skupno druženje. **ROŽ Anhovo** je za krajane pripravil taborniški bazar, izkupiček pa bo šel za zimovanje. **RLA** bo z denarjem, ki ga je prislužil na srečelovu, svojim članom pomagal plačati stroške Roverwaya. **Rod Bičkova skala Ljubljana** je v ta namen ponujal unikatne voščilnice.

Rod kraških viharnikov Postojna je prodajal rodove koledarje in piškote, ki so jih okrasili najmlajši člani, saj zbirajo denar za novo hiško. S koledarji so nekaj zaslužili tudi v **Rodu puntarjev Tolmin**. **Rod sivih jelš Trebnje** je organiziral Taborniški bazar, kjer so izmenjali, kupovali rabljeno taborniško opremo ter tako prihranili nekaj denarja.

Lični izdelki na bazarju Odpornih želv. Foto: Arhiv ROŽ

... in spomine

Predbožični in prednovoletni čas seveda ni le čas daril, ampak predvsem čas ustvarjanja spominov. To dobro vedo GG-ji **RSK** iz Škofje Loke, ki so na zimski dogodivščini kuhali in pekli na ognju, v kotličku ter v kamniti peči. Ob ogledu slik so se uredništvu kar poredile sline! **Rašičani** so skupaj s četrtno skupnostjo organizirali zdaj že tradicionalni, četrti praznični sejem v Šmartnem, kjer so otroci lahko jahali ponija, pili vročo čokolado in čaj. Podobno je **Rod koroških jeklarjev Ravne na Koroškem** sodeloval pri organizaciji Predbožičnega parka, kjer so pripravili razne delavnice, med drugim escape tent (šotor pobega) in pismo v prihodnost.

Člani **Rodov Srnjak in Samorastniki** so skupaj odkrivali praznično Ljubljano, noč pa prebili v taborniški hiški na Viču. Okrašeno prestolnico so si ogledali tudi MČ-ji iz **Rodu morskih viharnikov Portorož**, prav tako člani **Rodu zelenega Žirka iz Žirov**, ki so se poleg tega odpravili še v Hišo eksperimentov. Njihovi GG-ji so imeli nočni pohod, starejši člani pa so leto zaključili z bowlingom. **RAJ-evci** so se potepali po Zagrebu, kjer so nabirali nove moči za nadalje delo.

Božič Rodu Topli vrelec Topolšica. Foto: Tajda Rohida

Sprejem piranskih tabornikov. Foto: Martin Belac

Taborniki družin Puntarskega travnika in Rdečega ruja (**RMV Trst-Gorica**) so se srečali v Štandrežu in izrazili skupaj vso svojo kreativnost. Zraven je seveda spadalo praznično sladkanje. Sladkali in obdarovali so se v **Rodu Jezerska ščuka Cerknica**, prav tako **Bičkovci**, **Rod Črnega mrava Ljubljana**, **Rod Topli Vrelec Topolšica** pa je vse to združil še z manjšo nočno orientacijo.

Marsikateri rod je svojo čajanko ali enostavno čas pred božičem popestril z ustvarjalnimi delavnicami in okraševanjem prostorov. **Rod XI. SNOUB Miloša Zidanška Maribor** je na dedkomrazovanju izdeloval voščilnice in smrekice. Za nameček so še obiskali Radio City, tako da so zdaj prave medijske zvezde.

RTV je izdeloval voščilnice za medsebojno obdaranje, poleg tega pa na čajanki praznoval kar 60. obletnico podpisa ustanovne listine. Svoj rojstni dan je praznoval tudi **Rod skalnih taborov Domžale**, in to ravno na Miklavža. Na tem mestu obojim prisrčno čestitamo!

Rod Sergeja Mašere Piran je sprejel tri nove tabornike, nato so skupaj okrasili taborniško hišico. **RMB-jevci** so na delavnici izdelovali božičke, nato pa je otroke obiskal Dedek Mraz in jih obdaroval. PP-ji, RR-i in grče so imeli božično zabavo s karaokami v stilu taborjenja iz leta 1985. **Rašiški rod** je pripravil MČ toastanje, kjer so si ogledali film, izdelovali svečnike iz kozarčkov in se okrepčali s toasti.

Lokostrelske 'vojne' PP-jev iz Rodu Rožnik. Foto: Archery Wars

Praznični sejem v Šmartnem. Foto: Filip de Bock

Med prazniki se taborniki ne polenimo

... ampak smo aktivni! Taborniki iz **Anhovega** so izpeljali 4. zimski nočni pohod ob zimskem solsticiju. MČ-ji **Rodu sivega volka** so odšli drsat na drsališče v Halo Tivoli, podobno tudi **Zmajev rod**, **Rod srebrnih krtov Idrija** pa je pripravil "drsališče" - ledu namreč niso imeli, zato so si namesto drsalk pač nadeli rolerje in se povzpeli na skiroje. Iznajdljivo, ni kaj.

Kar dva rodova sta se decembra odločila za spopad z loki in puščicami, in sicer starejši člani **Rodu stražnih ognjev Kranj** in **Rodu Rožnik Ljubljana**. **Rod Trštati tur Ljubljana** je tradicionalno obiskal Čateške toplice. **Rod kranjskega jegliča Spodnja Idrija** je za GG-je pripravil nočno orientacijo. **RJZ Velenje** se je medtem družil v Velenju na Čarobni promenadi - prižgali in otvorili so odprta ognjišča. Člani **RPG Šoštanj** so se z baklami povzpeli na Pusti grad in zaključili pohod s poslušanjem Snežkine skrite želje. Gledališče je zamikalo tudi MČ-je **RKV Postojna**. Člani voda ZOO iz **Rodu upornega plamena Mengeš** so posneli "grozljivko" na vikendu na Mačkovcu. Lahko si jo ogledate na njihovi facebook strani.

Fotka meseca

Na stojnici upanja so koroški taborniki delili dobre misli po bližnjih krajih. Foto: Matej Golob

Rod II. grupe odredov Celje je na čajanki pripravil aktiven program - GG-ji so se igrali po principu igre Scavenger hunt, MČ-ji pa so po jedilnici osnovne šole iskali različne listke, ki so jih nato unovčili za vstop na različne delavnice. **Rod belega konja Slovenske Konjice** je igral igro Moj vodnik zmore ali Zmore tudi načelnik?, o tem pa lahko več preberete v sekciji Od rodov. Čajankali so tudi vsi **kranjski rodovi**, prav tako **Rod sivih jelš Trebnje**, ki je ob tem izpeljal še občni zbor in izvolil novo vodstvo. Poleg tega so pripravili taborniški krst za nove tabornike in pokušino čajev sveta. **Rod bistrega potoka Muta** je izdeloval unikatne voščilnice.

Zadnje dni starega leta so izkoristili **RZR Zreče** s pripravami za orientacijo, **RPEJ** pa so imeli filmski večer. Prav tako so slednji prejeli Zoskarja za sode-

lovanje z Mladinskim centrom Zagorje. Čestitamo! **RMV-jevci** so poleteli v galaksijo zimovanja na Kovk, **RKV-jevci** pa so zimovali na Paškem Kozjaku, kjer so pridno pisali blog in bili nasploh zelo aktivni. **Rod koroških jeklarjev** se je pridružil dolenjskim katoliškim skavtom na nočnem pohodu na Trdinov vrh, kjer so obiskali posadko slovenske vojske, medtem je **Rod severni kurir Slovenj Gradec** na Pernici organiziral motivacijski vikend za svoje vodstvo. **Rodu Ukročena reka Maribor** je Božiček prinesel novo spletno stran, **Rodu svobodnega risa Kočevje** pa dve gasilski garnituri. **Rod soških mejašev Nova Gorica** je leto zaključil s koktejl žurko ter srednjeveško čajanko.

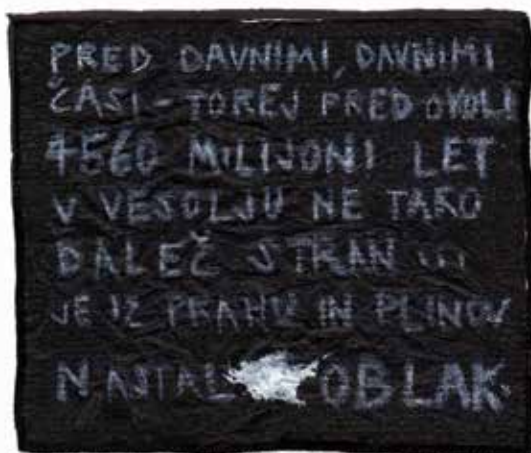
Korajža pojasnjuje: Novice pripravljamo v uredništvu in črpamo iz informacij, ki jih pošljete rodo-
vi ali ki jih izbrskamo na vaših spletnih straneh. A vaši zapisi učasih ne povedo celotne zgodbe.
Rodove propagandiste zato prosimo, da nam na revija.taborniki@taborniki.si napišete, kje ste bili in
kaj zanimivega ste počeli. Lahko tudi pošljete novičko za rubriko **Od rodov**, ki naj bo dolga 1300
znakov s presledki. Ne pozabite se podpisati pod članek in navesti avtorja fotografije.
Taborniški fotografi ste toplo vabljeni, da z nami delite svoje fotografije. Pošljite nam fotografije
čim večje velikosti in se izogibajte pošiljanju takšnih, ki so bile posnete z mobilnimi telefoni.
Fotografije naj bodo brez vodnih žigov. Ne pozabite pripisati, ob kateri priložnosti so nastale!

O nastanku Zemlje ... in stripa

Zima je čas, ko si radi pripovedujemo zgodbe – čeprav sta zunaj tema in mraz, nas zgodbe lahko popeljejo na toplo, na raziskovanje vesolja, v preteklost ... Lahko celo vse do začetkov Zemlje!

Tako zgodbe niso le zabavne in zanimive, pač pa tudi poučne. Če zgodbe spremljajo še slike, potem je naše "popotovanje" še toliko bolj zanimivo in barvito. Torej ... se želiš podati na domišljjsko popotovanje s stripom?

Osnova stripa je seveda **zgodba** – lahko je popolnoma izmišljena, v njej lahko nastopajo **nadnaravna bitja** in **superjunaki**, včasih pa stripi opisujejo tudi **resnične dogodke**. Ne glede na to, ali je naša zgodba popolnoma izmišljena ali popolnoma resnična, pa jo moramo pred risanjem stripa **dodobra (s)poznati**, da slučajno ne izpustimo njenih najpomembnejših delov.

ŠTEMU OBLAKU STROKOVNO PRAVIJO "NEBULA".

Besedilo in slike: Petra Grmek
(nastanek Osončja in Zemlje povzet
po Veliki ilustrirani enciklopediji ZEMLJA)

V stripih večino zgodbe "pripovedujejo" slike v okvirčkih, velikokrat je zato besedila karseda malo – večinoma je to zapisano v oblačkih pri nastopajočih. Četudi v zgodbi ne nastopajo ljudje, ne skrbi – v stripih lahko govorijo tudi živali, hiše in zvezde!

o čem, meniš, razmišlja Medo na sliki?
Kaj pa govori?

Nato si našo zgodbo zamislimo kot vrsto malih sličic, ki bodo opisovale dogajanje. Na list papirja si narišemo okvirčke, v katere na hitro narišemo pomembne dele zgodbe ... Ko smo prepričani, da ni v našem stripu nobenega okvirčka odveč ali premalo, vse sličice lepo narišemo. Če želimo, jih nato še lepo pobarvamo in tako našemu dogajanju vdahnemo še več življenja.

Včasih želimo skozi strip povedati samo kratko zgodnico o določenem junaku, a želimo, da naši bralci junaka vseeno bolje spoznajo – brez doooooolgega uvoda. Iz zagate si lahko pomagamo tako, da en okvirček stripa namenimo opisu našega junaka – okvirček lahko celo oblikujemo tako, da bo izgledal kot osebna izkaznica našega junaka. Tako – sedaj ga pozna prav vsak!

NASTANEK ZEMLJE,
 TRETJEGA KAMNINSKEGA PLANETA
 NAŠEGA OSONČJA. ALI POZNAŠ ŠE OSTALE??

Veš, da stripovski junaki lahko marsikaj povedo že z barvo, obliko in velikostjo črk – ali ugotoviš, kateri oblaček spada k čebelici?

Tina šili barvice: Si tudi ti upaš povedati zgodbo skozi strip? Skupaj s svojim vodom lahko skozi risanje stripov spoznate nekatere zgodbe iz narave o nastanku vesolja, o zvezdah in ozvezdjih, o življenju dinosavrov, kako nastanejo fosili ... in na koncu osvojite večščino Opazovalec neba ali pa Mladi naravoslovec!

Mi smo vzrok, bodimo tudi rešitev!

Veščina Varuh planeta

Besedilo: Rok Pandel

Vsakodnevno se srečujemo z novicami o naravnih nesrečah, poplavah, smogu, suši. Pa vemo, zakaj se to dogaja? Na Zemljinem površju je prišlo do sprememb, zaradi katerih se narava ne more več obnašati enako kot prej. Če smo bili navajeni na enakomerno razporejene deževne, sončne, oblačne dni, se moramo danes prilagajati skrajnostim, velikim nalivom, orkanskem vetru, žledu, sušnim obdobjem.

Ljudje smo z začetkom industrijske dobe začeli proizvajati veliko odpadkov, kar pomeni, da onesnažujemo reke z odpadnimi tekočinami, zrak s strupenimi plini, travnike s smetmi, ki jih tja odvržemo ali pa jih tja odnese veter. Za vsak liter Coca-Cole potrebujemo vsaj z litra vode, v službo pa se odrasli vozijo vsak s svojim avtomobilom, namesto da bi uporabili javni prevoz. Otroci že pri desetih letih porabijo ogromno elektrike za napajanje televizije, računalnika, pametnega telefona in tabličnega računalnika, kar je veliko breme za okolje in še zelo nezdravo preživljanje prostega časa.

Zemljino ozračje zaradi preveč izpuščenih plinov začinja ustvarjati plast, ki do površja Zemlje spušča sončno energijo, potem pa ji ne dovoli, da bi se odbila nazaj v vesolje, kar povzroči **dvig temperature zraka**. Znano nam je, da višja temperatura zraka tali led na severnem in južnem tečaju, greje oceane, suši zemljo, kar krči naš pridelek in celo spreminja travnike v puščave. Poleg spremembe temperature ozračja, nam strupeni plini morijo živalske vrste ali pa jih izpodrinjajo sorodne vrste, katerim spremenjeno ozračje bolj ugaja.

Človeštvo je del narave

Naš življenjski slog nas bo vodil do konca človeštva, če se ne bomo zdrznili in začeli ukrepati v smeri, da obvarujemo naš planet, ker ga potrebujemo!

Prvi in najpomembnejši korak je, da se **zavedamo našega pozitivnega in negativnega vpliva**, s katerim lahko obvarujemo naravo ali ji škodujemo. Tu je vredno omeniti ločevanje odpadkov, ravnanje s pitno

vodo iz vodovoda, porabo električne energije, z vsako novo stvarjo, ki jo kupimo in staro zavržemo, smo naredili odpadek, namesto da bi star predmet reciklirali. Vožnja s kolesom ali peš do bližnje pekarnice ali trgovine je zdrava za naše telo, obenem pa še stoodstotno ekološka.

Ker kot posamezniki za obvarovanje okolja res lahko naredimo veliko, je naš drugi korak, da o tem pozitivnem početju **informiramo** tudi naše prijatelje in znance. Jim povemo, kako smo zdravi, odkar uporabljamo kolo, da z zalivanjem rož in pranjem avtomobilov z deževnico lahko tudi privarčujemo, jim ponudimo vrtno kosilnico, saj jo sami potrebujemo le 20 minut na teden in podobno.

Slika: Rok Pandel

Foto: Matic Pandel

Je pa res, da svojega življenjskega stila ne moremo povsem spremeniti in reči: "Veš, mami, jaz pa ne bom več uporabljal televizije in računalnika." Navajeni smo na to in te stvari potrebujemo. Moramo pa zato poskrbeti, da naše naprave porabijo čim manj energije, kot na primer varčne ali LED sijalke, da ne prezračujemo prostorov z odpiranjem oken, medtem ko radiator istočasno dela s polno močjo.

Ker smo taborniki tisti odgovorni, načelni in pripravljeni pomagati in bo marsikdo od nas v svojih prihajajočih letih prispeval svoj pečat k pravilni rabi energije, ohranjanju planeta, izboljšanju strojev k minimalni porabi ali raziskovanju novih obnovljivih virov energije, je prav, da danes začnemo raziskovati za boljši jutri.

Izdelajmo solarni grelec vode!

Na sliki je prikazana naprava za gretje vode na sončno energijo, ki jo lahko naredimo tudi sami na malo bolj enostaven način. Pri ogrevanju na sonce je pomembno, da imamo čim večjo površino, ki jo lahko sonce obsije, in da je čim bolj temne barve, ker tako vpije največ sončnega sevanja. Napravo lahko izdelamo iz plastične črne cevi, jo zvijemo v "polžka" in postavimo pravokotno na smer sončnih žarkov, ali pa uporabimo le velik sod, ki ga prebarvamo na črno, potem pa vse skupaj povežemo na dovodno in odvodno cev vodovoda, da ob uporabi tople vode v sod priteka nova hladna voda.

Vir: BrokenSphere - Wikimedia Commons

Izzivi za prave varuhe planeta:

- Na letnem taborjenju ali vodovem srečanju izdelaj napravo za koriščenje sončne energije za gretje vode, ki jo boste uporabljali za pomivanje posode, tuširanje in drugo.
- Na taborjenju ali zimovanju naredi zbirališče za ločene odpadke, kar bo pomagalo pri osveščanju ostalih o ekoloških rešitvah in tudi cena za odvoz smeti bo nižja.
- Na taborjenju izdelaj zbiralnik za deževnico, ki jo nato uporabite za čiščenje posode, gašenje ognja in podobno.
- Naredi raziskavo, za koliko se ti v zimskem času ogreje soba s pomočjo sonca, če odgrneš vse zavese in žaluzije. Na enak način lahko preveriš, za koliko se ohladi soba ponoči, če zagrneš zavese in spustiš rolete.
- Na taborjenju ali na vodovem srečanju izdelaj mini elektrarno z dinamom od kolesa, ki ga poganja veter preko vetrnice ali voda preko mlina.
- Na vodovem srečanju lahko predstaviš ostalim članom, kako v Regijskem centru za ravnanje z odpadki v Ljubljani iz odpadkov pridobivajo električno energijo, toploto, kompostno gnojilo in plin.

Zanesljivo prižiganje ognja

Besedilo in fotografije: Tomaz Sterniša

Na bivakiranje običajno vzamemo s seboj več različnih pripomočkov za prižiganje ognja (vžigalice, vžigalnik, kresilo). Lahko pa si tudi pripravimo netivo, s katerim bomo ogenj zanesljivo prižgali tudi v zelo slabih vremenskih pogojih.

Ko v naravi ne najdemo primerne suhega netiva, običajno poskusimo za netivo uporabiti nekaj, kar smo prinesli s seboj (papirnate robčke, toaletni papir, bombažne blazinice, konopljino vrstico itn.). Učinkovitost opisanih pripomočkov lahko bistveno izboljšamo, če jih namažemo z vazelinom za ustnice, mastno kremo za roke, oljem ali čim podobnim. Na Sliki 1 vidimo poskus prižiganja bombažne blazinice, levo je običajna blazinica, desno pa blazinica, premazana z vazelinom za ustnice. Ob prižiganju obe blazinici zagorita približno enako (Slika 1a), razlika pa je več kot očitna po nekaj minutah gorenja (Slika 1b).

Iz bombažnih blazinic lahko že doma pripravimo zelo učinkovito netivo. Potrebujemo navaden vosek od sveč in primerno posodo, ki jo lahko po uporabi zavrzemo, v našem primeru smo uporabili konzervo (Slika 2a). Vosek nad plinskim gorilnikom (svečo, žerjavico) stalimo (Slika 2b) in v staljen vosek namočimo bombažno blazinico (Slika 2c). Ko je vosek staljen, lahko zaradi varnosti in lažjega dela gorilnik za nekaj časa ugasnemo. Običajno ima vosek za sveče tališče pri nekaj več kot 50 °C, zato pri delu pazimo, da se ne opečemo (uporaba rokavic). Ko je blazinica prepojena (Slika 2d), jo previdno dvignemo iz tekočega voska (Slika 2e) in jo odložimo na podlago (Slika 2f, peki papir, alu folija ali podobno). Počakamo, da se navoščene blazinice strdijo v ploščice (Slika 2g).

Slika 2

Zelo dobro netivo lahko naredimo iz sestavin, ki jih vidimo na Sliki 3. Vodovodarski preji, ki je že sama zelo dobro netivo, med zvijanem v kepo večkrat obilno dodamo vazelin, ki ga zelo poceni dobimo v lekarni (Slika 4a). Vazelin med gnetenjem dodajamo, dokler ne dobimo kepe (Slika 4b). Za lažje prižiganje s kresilom lahko v sredino kepe dodamo še kos zoglenele bombažne tkanine (Slika 4c, več v reviji Tabor, februar

Slika 1

Slika 3

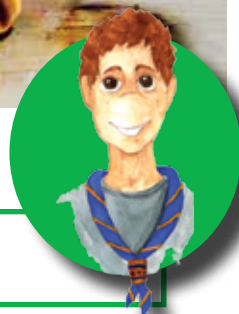

2013). Dobro pregneteno kepo zvaljamo v kroglico (Slika 4d). Pripravimo več kroglic (Slika 4e). Kroglice namočimo v tekoči vosek (Slika 4f) in počakamo, da se vosek ohladi (Slika 4g). Namakanje in sušenje ponavljamo, dokler kroglice niso popolnoma oblite z voskom in tako zaščitene pred vlago iz okolja. Na Sliki 5 vidimo komplet netiv, za katerega smo porabili vosek dveh srednje velikih sveč.

Povoščeno bombažno blazinico pred uporabo prelomimo na polovico (Slika 6a in 6b). Netivo običajno zagori že pri prvem poskusu prižiganja s kresilom in gori vsaj deset minut.

Povoščeno kepo preje z vazelinom pred uporabo do sredice prerežemo z ostrim nožem (Slika 7a). Pri pravilni uporabi kresila s prižiganjem ne bi smelo biti težav (Slika 7b, 7c, in 7d). Na Sliki 7e je prikazana goreča kepa približno pol ure po prižiganju.

Vid svetuje: Več o užigalnikih, užigalcah in prižiganju s kresilom najdete v arhivu revije Tabor na taborniški spletni strani www.taborniki.si (december 2012).

Napenjalni vozel

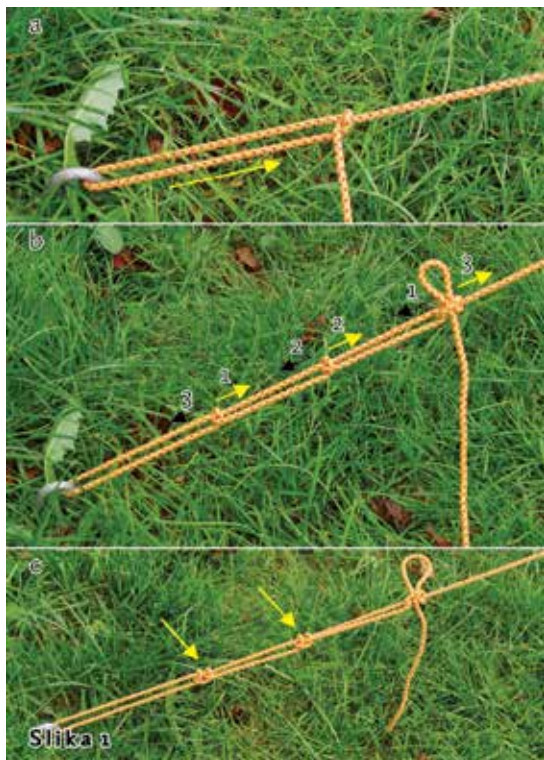
Besedilo in fotografije: Tomaž Sterniša

Napenjalni vozel uporabljamo pri napenjanju šotorov, šotork pri bivaku, ponjav in podobno. Poglejmo si nekaj dodatnih možnosti pri vezanju tega vozla.

Napenjalni vozel vedno začnemo vezati s prekrížano polzanko na napeti osnovni vrvici (Slika 1a). Osnovno vrvico napnemo tako, da vrvico, ki smo jo ovili okoli klina (debla drevesa, veje), potegnemo v smeri puščice na Sliki 1a. Osnovna vrvica mora ves čas vezanja vozla ostati napeta.

Na enak način kot prvo prekrížano zanko zavežemo vsaj še dve prekrížani zanki (Slika 1b). Vozel običajno zaključimo z dodatno polzanko s pentljo, kar nekoliko olajša odvezovanje vozla. Napetost osnovne vrvice uravnavamo z zaporednim zategovanjem (rumene puščice) ali popuščanjem (črne puščice) posameznih prekrížanih polzank. Napenjalni vozel na Sliki 1b najpogosteje popolnoma zadošča za taborniško uporabo.

Če pri zavezovanju napenjalnega vozla povsod namesto ene prekrížane polzanke naredimo dve prekrížani polzanki blizu skupaj (puščici na Sliki 1c), povečamo trenje in s tem zanesljivost vozla. Uporaba je smiselna pri bolj gladki vrvici ali ob vetrovnem vremenu.

Včasih se zgodi, da imamo prekratko vrvico ali premalo prostora na osnovni vrvici. Pomagamo si lahko z vozlom, ki ga vidimo na Sliki 2. Začnemo kot običajno s prekrížano polzanko (Slika 2a), nato pa prosto vrvico še vsaj dvakrat v smeri puščice na Sliki 2b ovijemo okrog osnovne vrvice. Vozel zaključimo s prekrížano polzanko, ki jo zavežemo okrog osnovne vrvice na zgornji strani vozla, kot kaže Slika 2c. Zategnjen vozel vidimo na Sliki 2d. Ta vozel uspešno uporabimo za obešanje kotlička na trinožnik, za napenjanje stranskih vrvic pri bivaku iz šotork in podobno. Deluje enako kot "klasični" napenjalni vozel, pri napeti osnovni vrvici drži, na popuščeni osnovni vrvici pa drsi.

Tehnike orientiranja za GG-je (1. del)

Besedilo: Jona Mirnik

Z učenjem orientacije lahko začnemo že pri zelo mladih članih. Zelo pomembno je, da stopnjujemo zahtevnost. Pri GG-jih želimo pri učenju orientacije doseči veščine orientiranja, s katerimi bodo znali med etapami izbrati takšno pot, ki jo bodo opravili samozavestno in zanesljivo.

Z zavedanjem, kaj želimo doseči pri tej starostni skupini, bo naše trasiranje boljše in primernejše, hkrati pa bodo naši GG člani s pomočjo osvojenih tehnik bolje opravili z orientacijskimi izzivi. Seveda pa mora vsak član, ne glede na starost, v kolikor se z orientacijo sreča prvič, slediti enakim korakom razvoja tehnik in veščin orientiranja.

Preden začnemo GG-je učiti tehnik orientiranja, moramo poskrbeti, da obvladajo **3 zlata pravila orientacije**, ki so:

- 1) S prstom smo na karti tam, kjer smo tudi v naravi (sledenje s prstom),
- 2) karta je vedno oseverjena,
- 3) zlaganje karte po glavnih smereh neba.

Ko člani obvladajo ta tri pravila, jih s postopnim učenjem želimo naučiti naslednjih tehnik oziroma **veščin orientiranja**:

- a) orientiranje v križiščih poti (oseverjenost karte in usmerjenost cest),
- b) orientiranje ob linijskih objektih,
- c) krajši azimuti: napadna točka - kontrolna točka,
- d) prepoznavanje osnovnih reliefnih oblik: vrh hriba, dno vrtače, potok vedno v grapi itn.,
- e) poznavanje osnovnih topografskih znakov.

Napadna točka je točka, ki je na terenu zelo očitna, do nje pa pridemo hitro in enostavno ter zelo zanesljivo. Od napadne točke pa se do KT začne bolj natančna orientacija, kjer moramo biti stoodstotno skoncentrirani. Napadne točke so velikokrat križišča, združitve potokov ipd.

Lovilna točka je nek objekt, v katerega se bomo "zaleтели", v kolikor bomo pri iskanju kontrolne točke odšli predaleč. Najboljše lovilne točke so linijski objekti, ki jih težko zgrešimo in nas ustavijo.

Orientiranje v križiščih poti

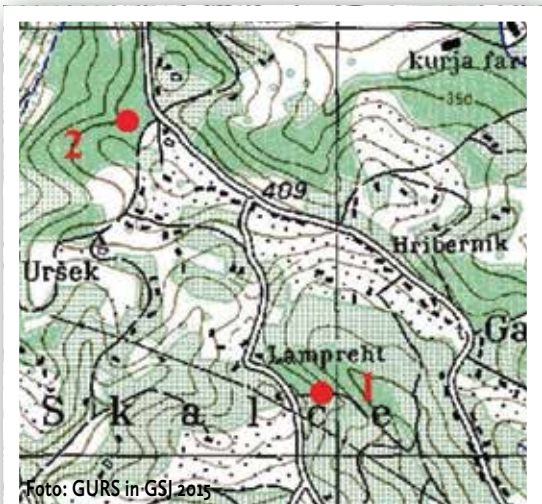
Gre za eno najosnovnejših tehnik orientiranja. Na tem mestu se preverjata dve stvari: **oseverjenost karte** in znanje o določanju **usmerjenosti cest**. V kolikor ima član oseverjeno karto, izbor prave ceste za naslednjo pot ne bi smel predstavljati težke odločitve.

Primer preverjanja te tehnike na tekmovanjih v zadnjem letu je npr. etapa na Glasu svobodne Jelovice 2015 iz KT4 - KT5 in etapa na Zimskem orientacijskem tekmovanju 2015 E1-2.

GSJ 2015, E4-5:
S kontrolne točke si moral kreniti v pravo smer ter se nato v naslednjih dveh križiščih odločiti za pravilno nadaljevanje.

ZOT 2015, E1-2: Poleg zgolj preverjanja smeri etapa omogoča tudi to, da se odločimo med sledenjem glavni cesti in uporabo slabšega kolovoza.

Navadna lopatica ali lopaticasta zlatica (*Ranunculus ficaria*)

Besedilo in fotografiji: Kosobrin

Raste po vsej Evropi. Rada ima vlažna in rahla tla. Je ena od rastlin, ki spomladi najprej zacvetijo. Stebla so dolga od 10 do 15 cm ter razvejana. Listi so bleščče zelene barve in podobni majhnim lopatkam. Cvetovi so oblikovani kot rumene zvezdice. Prašnikov in pestičev je veliko. Cveti od marca do maja. Prezimi s korenino.

Družina: zlatičevke

Domača imena: bradavičasta zlatica, bradavičnik, lopatica, mala motika

Tuja imena: lesser celandine (ang.), Scharbockskraut (nem.), salátaboglárka (madž.)

Učinkovine: fenolni glikozid, saponin, čreslovine, eterično olje, encim ureaza, kalijeve soli, vitamin C, provitamin A

Uporabnost: Mlade liste uporabljamo v juhah, kot dodatek k solatam, za namaze, popke uporabimo kot nadomestek za kapre, gomoljčke, ki jih nabiramo, ko rastlina odcveti, damo v slanico.

Zdravilnost: pomaga pri hemoroidih, odstranjuje bradavice, proti skorbutu.

Opozorilo: Starejše rastline po cvetenju povzročajo vnetje sluznic.

Juha iz lopatice

Potrebujemo: 4 žlice narezanih mladih listov navadne lopatice, 1 mesnat paradižnik, 10 dag svežih gob, 1 žlico masla, 1 l zelenjavne juhe, 1 žlico peteršilja, nariban sir.

Priprava: Paradižnik za hip potopimo v vrelo vodo, ga olupimo in drobno narežemo. Gobe očistimo in narežemo na tanke rezine. Na segretem maslu dušimo narezane mlade liste navadne lopatice, narezan paradižnik in gobe. Potem zalijemo z juho in pustimo, da počasi vre približno 10 minut. Juhi dodamo peteršilj ter bel kruh, ki smo ga narezali na kocke in prepražili, ter nariban sir.

Omaka iz lopatice

Potrebujemo: 2 žlici olja, 2 žlici moke, 3 žlice drobno narezanih mladih listov lopatice, juho, žlico kisle smetane, limonin sok in sol.

Priprava: Moko in mlade liste lopatice rahlo prepražimo na olju, zalijemo z juho in pokuhamo. Nato precedimo, dodamo žlico kisle smetane ter okisamo z limoninim sokom. Omako ponudimo h kuhani govedini, divjačini in zrezkom.

Nadomestek za kapre

V kozarec s širokim grlom denemo popke navadne lopatice. Naložimo jih do vrha in prelijemo z dobrim jabolčnim kisom. Pustimo stati 2 meseca.

V slanici

Popke dobro očistimo, operemo in naložimo v kozarce. Zalijemo jih s prevreto slano vodo. V 1 l vode zakuhamo 1 jedilno žlico soli. Vrelo vodo prelijemo čez popke v kozarcu in pustimo stati čez noč. Precedimo, še enkrat zakuhamo dobljeno slano vodo in pobereemo z nje peno, nato prelijemo popke in kozarce dobro zapremo. Stojijo naj v hladnem in temnem prostoru, ne v hladilniku. Popke v slanici uporabimo kot dodatek k mesnim jedem ali narezkom.

Jabolčna sladica

Besedilo: Anja Novljan, fotografije: Matic Pandel

Sestavine: 50 g ovsenih kosmičev, 150 g moke, 50 g belega sladkorja, 50 g rjavega sladkorja, 1 žlička cimeta, muškadni orešček, 50 g masla, 3 jabolka, limonin sok

Potrebščine: posoda, žlica, alu folija, nož

Čas priprave: 40 minut

V posodi zmešamo kosmiče, moko, bel in rjav sladkor, dodamo cimet in malo muškatnega oreščka. Vse suhe sestavine dobro premešamo. Nato dodamo maslo. Maslo je lažje dodati, če je zmehčano ali stopljeno. Vse skupaj premešamo, da dobimo drobljivo mešanico. Jabolka operemo, narežemo na krhle in odstranimo peške. Po želji jih lahko pred tem tudi olupimo, saj kasneje lupina ostane trda. Krhli naj bodo čim tanjši. Ko so jabolka narezana, jih pokapamo z limoninim sokom.

Pripravimo dva lista folije. Oba po sredini namastimo z maslom, s čimer preprečimo prijetanje hrane. Na en list folije na namaščen del nato zložimo plast jabolk, nanje pa potresemo še mešanico, ki smo jo pripravili pred tem. Nič hudega, če je kupček nekoliko visok, kasneje se bo posedel. Ne škodi pa paziti, da je čim manj mešanice raztresene tam, kjer jabolk ni. Ta del se bo namreč najlažje zažgal.

Rok se oblizuje: Hitro, slastno in kot nalašč za mrzle dni!

Po vrhu damo z namaščeno stranjo navzdol še drugi list folije in oba skupaj po robovih zavijamo, da paketek dobro zapremo, vendar ne pretesno, da dovolimo zraku, da kroži. Okoli paketka nato ovijemo še eno plast folije.

Paketek postavimo na žerjavico, ki pa ne sme biti prevroča, in pečemo 20 minut. Preden si postrežemo, jabolčno sladico pustimo stati še kakšno minuto, da se malo ohladi. Sladico lahko po želji postrežemo tudi s sladoledom.

Varna priprava živil

Besedilo: Jure Ausec

Taborniške kuhinje se povečini ohlapno držijo higienskih in sanitarnih predpisov, še toliko bolj pa štabni šotori, v katerih se hrana pripravlja na taborjenjih. Kljub temu je okužb s hrano zelo malo, saj se taborniki zavedamo osnovnih pravil rokovanja s hrano, malo bolj navajene pa imamo verjetno tudi želodce ...

Če si nalijemo bistrega soka (vino na taborniške akcije pač ne sodi), taborniške kuhinje v šotoru morda niso povsem skladne s **standardom HACCP**, ki ureja rokovanje z živili. Kljub temu pa si velja zapomniti nekaj korakov tega standarda, in sicer:

a) ugotoviti moramo kritične kontrolne točke in narediti oceno tveganja (kaj gre lahko narobe, kje se lahko hrana okuži),

b) vzpostaviti moramo sistem nadzora in uvesti ustrezne korektivne ukrepe (kako bomo preverjali varnost hrane in kako ukrepali, če opazimo nepravilnosti),

c) vodimo evidenco in beležimo postopke.

Pomembno je torej, da razmislimo, kako rokujemo z živili in kako pripravljamo hrano. O tem bi lahko napisali mnogo strani, a smo jih strnili v nekaj poglobitvenih napotkov:

- Hrana naj bo spravljena v neprodušno zaprtih posodah.
- Uporabljamo različne kuhinjske pripomočke za surova živila (še posebej meso) in za pripravljena živila, ločimo tudi pulte ali mize za pripravo še surove hrane in razdeljevanje kuhane hrane.
- Kuhinjsko osebje naj posebno pozornost namenja osebni higieni, primerni delovni obleki in higieni delovnih površin in opreme (mize pognemo s plastičnim prtom, ki ga enostavno čistimo, čista posoda naj bo pokrita, da se ne onesnaži notranjost, uporabljamo razkužilo za roke in delovne površine, lahko uporabljamo rokavice za enkratno uporabo, nosimo zaščitno pokrivalo).
- Hitro pokvarljivo hrano kupujemo sproti (hrano za kosilo kupimo dopoldne in pripravimo v roku nekaj ur).
- Odpadke in smeti sproti odnašamo čim dlje iz kuhinje (preprečimo kontaminacijo in ne privabljamo živali).
- Kuhinjo primerno pripravimo za delo (palette

na tleh omilijo dvigovanje prahu, nastanek blata ipd.).

- Dostop do kuhinje in živil ima omejeno število taborečih (manjša možnost kontaminacije).
- Uporabljamo plinski hladilnik za shranjevanje najbolj kritičnih pokvarljivih živil.
- Ostanke hrane zavrzemo in jih ne pogrevamo in uporabljamo kot sestavine za sledeče obroke.
- Kuhinjo in shrambo postavimo v čim bolj senčen in hladen prostor.

Napotkov bi bilo lahko še mnogo več, a sem jih zapisal le nekaj, in še to zelo splošnih. Služijo naj kot vodilo in izhodišče za razmišljanje - verjamem, da boste lahko z malo truda zelo izboljšali varnost živil v vaših taborniških kuhinjah!

Foto: Arhiv RSŽ ml

Besedilo in slika: Primož Kolman

Komet Catalina gre prek severnega neba

Komet Catalina z oznako C/2013 US10 smo spoznali že v prejšnji številki revije Tabor. Gre za komet, ki se verjetno nikoli več ne bo vrnil v našo bližino, prav zdaj pa predstavlja Božični komet, ki se bo januarja sprehodil mimo zvezd in ozvezdij severnega neba. Komet oz. njegovo jedro je komaj vidno s prostimi očmi kot drobna "zvezdica", ki je za razliko od drugih, pravih zvezd malo bolj zamegljena. Za opazovanje kometa priporočam uporabo daljnogleda ali teleskopa, vendar njegovih neizrazitih dveh repov verjetno še vedno ne

boste uspeli zaznati. Repa postaneta vidna šele na fotografiji z daljšo osvetlitvijo. Že nekaj sekundna osvetlitev s čim višjo vrednostjo ISO ter z uporabo stativa bo komet nedvomno razkrila.

Že 1. januarja se je komet navidezno srečal z eno najsvetlejših zvezd severnega neba. To je **zvezda Arktur**, ki je na nebu skoraj vse leto. Do nje pridemo, če podaljšamo oje Velikega voza. Zvezda Arktur je hkrati ena najpomembnejših zvezd, s pomočjo katerih se lahko orientiramo. 15. januarja bo komet srečal **zvezdo Alkaid**, prvo izmed sedmih zvezd Velikega voza. Kot vemo, Veliki voz ni ozvezdje, pač pa le del ozvezdja Velikega medveda. 17. januarja bo komet Zemlji najbližje, zato pričakujemo, da bo takrat tudi najsvetlejši. Vendar senzacije ni pričakovati, saj vodi pot kometa daleč stran od Zemlje. Takrat bo komet navidezno blizu **zvezde Mizar**. Pravzaprav gre za par zvezd Mizar in Alkor. Če boste Mizarja pogledali bolj pozorno, boste namreč poleg opazili še eno malo zvezdico. Gre za znan zvezdni par, ki so ju omenjali že stari Babilonci. Človek naj bi imel dober vid, če s prostimi očmi razloči Alkorja od Mizarja. Komet se bo nato v celi drugi polovici meseca gibal med Velikim in Malim vozom ter okoli 27. januarja prečkal navidezno črto, s pomočjo katere ponavadi poiščemo Severnico.

Navidezna pot kometa Catalina v januarju 2016

S prostimi očmi je vidno le jedro kometa Catalina in še to le kot drobna meglena zvezdica.

Konjunkcija Venere in Saturna

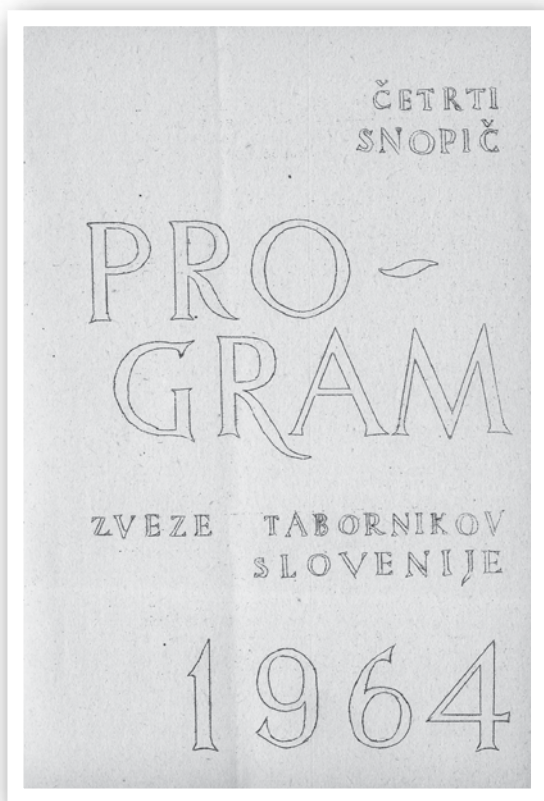
Ste že kdaj opazovali Saturn? To je tisti planet z obroči. Zdaj je priložnost, da ga najdete na nebu. **Konjunkcija** je pojav, ko se dve telesi, na primer pla-

neta, navidezno srečata, približata. **Venera** je zjutraj najsvetlejši objekt na nebu in jo je nemogoče zgrešiti, saj sveti kot Danica. 9. januarja se Venera nahaja v neposredni bližini **Saturna**, ki spada med svetlejše objekte na nebu, čeprav je mnogo manj svetel. Saturn je viden s prostimi očmi, za opazovanje obročev pa boste potrebovali najmanj 50-kratno povečavo.

Veščine v taborniškem programu

Besedilo: Katarina Miklavc

Vedno aktualna tema so gotovo veščine, za katere kar naprej iščemo izboljšane različice. Nekateri s pozitivnimi izkušnjami veselo predajajo naprej veščine svojim vodom, nekateri se jih lotevajo boječe, spet drugi pogumno osvajajo veščine v obliki družinskih ali rodovih delavnic in akcij.

Naslovnica Taborniškega priročnika iz leta 1964

O veščinah je pisal že Baden-Powell v knjigi Skavt: navodila za vzgojo dobrih državljanov. Knjiga je zasnovana kot priročnik za vodnike, v katerem so podani praktični nasveti za aktivnosti, ki naj bi jih izvajali s svojim vodom. Vojni in povojni čas sta zahtevala večjo samostojnost otrok, zato je bilo bistvenega pomena, da so otroci znali poskrbeti zase v vseh razmerah. Poznavanje užitnih rastlin, oddajanje tajnih sporočil, kuhanje brez običajnih kuhinjskih pripomočkov in druge preživetniške spretnosti jim niso bile odveč. Kot dodatek k obveznemu znanju vsakega tabornika je Baden-Powell zasnoval izbirne veščine, ki so bile praktične narave. Če bi danes

otrokom ponudili večščino Čebelarja, Mlekarja (zna pomolsti kravo, pripraviti mleko in sir, sterilizirati mleko), Vrtnarja (prekoplje kos zemlje, zasadi več vrst zelenjave), Trobentača (zaigra znak za zbor, budnica, klic k jedi, poziv k spanju), Rokodelca (pobeli zid in ga poslika, polaga preproge, popravi poškodbe pohištva) ali Čevljarja (zna podplatiti šivane ali podkovane čevlje, popravi sedlo in druge usnjene izdelke), bi gotovo mislili, da gre za šalo.

Zveza tabornikov Slovenije je podobno oblikovala obvezni program, razdeljen za medvedke in čebelice (7-11 let) ter za tabornike in tabornice (11-18 let). Pri obeh starostnih skupinah je bil program razdeljen na tri stopnje, pri čemer so mlajši pridobivali **lete**, starejši pa **zvezde**. Vsaka stopnja je trajala približno eno leto in je obsegala področje taborniške organizacije, topografije, poznavanje narave, prve pomoči in gibanja v naravi. Zahteve so lahko opravljali na vodovih srečanjih, akcijah, taborjenju ali celo doma, s potrditvijo staršev, da so naloge res opravili. Medvedki in čebelice so na primer morali poimensko poznati ulice v bližini svojega doma, izdelati igrače iz naravnih materialov, gojiti drevo, zapisati sporočilo, ki so ga slišali 30 minut pred zapisom. Taborniki in tabornice pa so morali sestaviti jedilnik za enotedenski izlet voda, se znati kamuflirati, iz usnja izdelati torbico in celo izdelati uporaben predmet iz naravnih materialov za svoj vod! Vsak posameznik si je kot dodatek k obveznemu programu lahko izbral še večščino. Celoten program veščin medvedkov in čebelic je bil leta 1967 objavljen v Taborniškem priročniku: naša organizacija, veščine tabornikov in tabornic, pa leta 1980 v knjižici Taborniške veščine.

Nabor veščin danes ostaja precej podoben, z razliko v zahtevah, ki so bile nekoč še bolj usmerjene v praktično uporabnost. Današnja večščina Sankača, je na primer nekoč zahtevala, da zna MČ skrbeti za sani

potrebe, ko ga bodo od njega zahtevali, vedno rabil v službi države. Biti mora sposoben, da se na zadovoljiv način vozi na svojem kolesu, in znati mora popravljati luknje na gumiju. Prav tako mora znati čitati zemljevid in pravilno ponoviti ustno naročilo. Ako kolesa nima več, mora znak vrnil.

Mlekar. Pokazati mora, da si je s praktičnim delom pridobil znanje o tem, kako se ravna z mlečno živino, kako se molze, kako se pripravljata mleko in sir, kako se mleko sterilizira in uporabljajo ohranjalna sredstva, kako je treba skrbeti za mlečno orodje in za mlečne pripravke.

Elektrik. Znati mora, kako se napravi preprost elektromagnet, kako se popravijo varovalke in izboljšajo prekinjene električne zveze, vedeti mora, kako se pomore tistim, ki jih je zadela električni tok; imeti mora osnovno znanje o delovanju električnih baterij, električnega zvonca in telefona.

Strojni graditelj. Imeti mora splošno znanje o delovanju motornih vozil in parnih lokomotiv, prav tako o delovanju ladijskih, strojnih in Dieslovih motorjev.

Vrhu tega mora vedeti, kako se imenujejo in kako delujejo glavni deli, znati jih mora spraviti v obrat, jih kuriti, vzdrževati in mazati z oljem.

Poljedelec. Pokazati mora, da si je s praktičnim delom pridobil znanje oranja, obdelovanja, sejanja, ograjevanja in osuševanja; poznati mora poljedelske stroje, vedeti, kako se kosi, žanje, vozi in delajo kupa; znana mu morajo biti običajna dela, ki se vrše na kmetiji v raznih letnih časih, vključno oskrbo živine, konj, ovc in svinj.

† **Ognjegasec.** Vedeti mora, kako se uporabljajo cevi in hidranti, rešilne lestve, lestve, zbiralni nabiralniki, vrvi, platno, gasilni aparati, ognjegaška lestva; znano mu mora biti, kako se alarmirajo prebivalci in policija, kako se pride v goreta poslopja in dela v dimu, kako se ogenj zadrži, da se ne širi dalje, kako se rešujejo živali in pohištvo, kako se napravljajo zapore, da se zabrani ljudem dostop, kako se delajo vrvi in rešilno platno iz materiala, kakršen pride v sili pod roko.

Ljubitelj živali. Biti mora v splošnem poučen o ustroju domačih živali in znati jim mora pomagati, ako so se ranile, si zlomile ali izvinile ud, se zadušile ali ohromele, poznati mora kopita, vedeti, kako se podkujejo in kako se daje konjem pijača proti koliki.

Vrtnar. Prekopati mora kos zemlje, ki ni manjši ko 1 ar; zasaditi mora 6 vrst zelenjave ali cvetlic s semenom ali sadikami. Poznati mora ducat rastlin, ki se lahko določajo v navadnem vrtnu, in vedeti, kaj je obrezovanje, cepljenje in gnojenje.

Rokodelec. Mora znati vrata ali kopalno kad poslikati, strop pobeliti, plinske zveze, pipe, okove na oknih in vratih popravljati, električne plašče in gumbe nadomestiti, palice za zavese pritrjevati, preproge polagati, obleke in blazine popravljati, majhne poškodbe na pohištvu in porcelanu izboljšati in nože brusiti.

Jezdec. Znati mora jezdit na vse načine, preskociti navaden plot, konja pravilno osedlati in obrzdati, kočijo z enim ali dvema konjema pravilno voziti. Vedeti mora tudi, kako se konj pravilno napaja, krmli in snazi; kako škoduje napačno obdrževanje in sedlanje; kateri so glavni vzroki šepanja in kako se zdravi.

Toilmač. Biti mora sposoben, da se v kakem tujem jeziku preprosto razgovarja, v idu, esperimentu ali da napiše pismo o predmetu, ki ga določi izpraševalec, da prevede kako mesto iz knjige ali časopisa.

† **Pravec.** Znati mora prati obleko iz platna, bombaževine in flanela, jo naskrobati in likati.

Cevijar. Znati mora par šivanih ali podpeliti ali sploh popraviti. To znanje pa lahko nadomesti z drugim: popraviti sedlo, podprsnike, jermen na stremenu itd., zasije usnjene dele; pozna različne dele konjske opreme, razume se na strojenje in ravnanje z usnjem.

***Strelec.** Od največjega števila 100 točk jih mora zadeti 60, ako odda 20 streljiv iz poljubnega stališča na normalno

Veščine iz knjižice Skavt: navodila za vzgojo dobrih državljanov

in popraviti manjše okvare. Tudi večšina Kolesarja je zahtevala popravilo manjših okvar na kolesu.

Veščine so živ del programa, ki se mora tako kot tudi sam program spreminjati in prilagoditi družbi in njenim potrebam. Pri pripravi novih veščin se lahko obrnemo na starejše veščine in pri njih najdemo uporabna znanja za potrebe današnjega časa.

Viri:

- Ali poznaš taborniško organizacijo?: Statut, pravilniki in navodila Združenja tabornikov Slovenije (1955)
- Ali poznaš taborniško organizacijo?: Statut, pravilniki in navodila Zveze tabornikov Slovenije (1960).
- Taborniški priročnik: Naša organizacija, 4 in 7 (1964, 1967).
- Taborniški priročnik: Življenje v naravi.
- Taborniški priročnik: Taborniške veščine (1980).
- Taborniški priročnik: Delo z MČ - poseben del (1981).
- Skavt: navodila za vzgojo dobrih državljanov (1932).

Miha pripravlja program: Veliko idej za nekoliko bolj "retro" taborniški program sem našel ravno v omenjenih priročnikih!

Novo upanje

Pariški dogovor o boju proti podnebnim spremembam

Besedilo: Jernej Stritih

Foto: Pija Šarko

Dva dogodka konec lanskega leta v Parizu se bosta verjetno zapisala v zgodovino. Če je novembrski teroristični napad tudi evropski javnosti odstrl pogled v možno brezno nove svetovne vojne, je decembrski dogovor o boju proti podnebnim spremembam vtil novo upanje glede skupnega reševanja globalnih problemov.

Podnebne spremembe

Segrevanje ozračja zaradi človekovih izpustov ogljikovega dioksida, metana in drugih toplogrednih plinov je eden od najpomembnejših globalnih okoljskih problemov. Ti izpusti so izjemno narasli zaradi industrijske revolucije, ki temelji na energiji, pridobljeni iz izgorevanjem fosilnih goriv, in je povzročila rast števila ljudi ter krčenje naravnih ekosistemov. V atmosferi povzročajo učinek tople grede, saj prepuščajo svetlobo, ki segreva zemeljsko površje, odbijajo pa dolgovalovno toplotno sevanje, s katerim se Zemlja ohlaja.

Koncentracija CO₂ v atmosferi se je v tem času povečala z 280 na 400 delcev na milijon in je najvišja v zadnjih 800 tisoč letih. Glavni učinek je **rast temperature zraka in morij**. Od 1880 do 2012 se je povprečna temperatura površja dvignila za 0,85 °C (v Sloveniji za 1,2 °C). To povzroča dvigavanje morske

gladine, taljenje ledenikov, večjo vlažnost zraka, podaljšanje rastne dobe rastlin, večjo silovitost vremenskih pojavov, kot so nevihte in orkani, povečano pogostost poplav in suš, zmanjšanje snežne odeje, med posredne spremembe štejemo tudi spremenjeno vrstno sestavo ekosistemov, izginjanje posameznih habitatov, izumiranje rastlinskih in živalskih vrst. Do konca stoletja se temperature lahko dvignejo tudi za 4-6 °C! Približno tretjina ogljikovega dioksida se raztopi v morski vodi, zaradi česar se povečuje kislost morij, kar ogroža vse organizme, ki imajo okostje ali lupine iz kalcijevega karbonata, tudi korale. To lahko privede do porušenia ekološkega ravnotežja na globalni ravni. Učinki na človeško družbo pa vključujejo žrtve in škode zaradi ujm, gospodarsko škodo ter destabilizacijo posameznih regij in pojav podnebnih beguncev.

Zgodovinski pregled

Prva opozorila, da imajo izpusti CO₂ učinek tople grede, so se pojavila že v začetku 20. stoletja, a znanost se je začela ukvarjati s tem pojavom v šestdesetih letih. Leta 1988 sta Svetovna meteorološka organizacija WMO in Program Združenih narodov za okolje UNEP ustanovila **Medvladni panel za podnebne spremembe IPCC**, ki vključuje znanstvenike in predstavnike vlad z vsega sveta. IPCC je prvo poročilo znanstvenih dognanj v zvezi s podnebnimi spremembami predstavil leta 1990 in spodbudil podpis Konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah UNFCCC v Riu de Janeiru (1992). Peto poročilo, objavljeno leta 2014, je predstavljalo znanstveno podlago za lansko pariško konferenco. Leta 2007 je IPCC skupaj z Alom Gorom prejel Nobelovo nagrado za mir.

Konvencija ZN o podnebnih spremembah je v Riu leta 1992 postavila cilj ustaliti koncentracije toplogrednih plinov v atmosferi na ravni, ki ne bo pomenila nevarnega človekovega vpliva na podnebni sistem. Vzpostavila je **načelo skupne, a različne odgovornosti**, s čimer je glavno odgovornost za zniževanje izpustov toplogrednih plinov dodelila industrijskim državam. Konvencija je stopila v veljavo leta 1995 in od takrat se vsako leto decembra odvije podnebna konferenca, kjer se zbere tudi po več deset tisoč predstavnikov držav, mednarodnih organizacij, pa tudi civilne družbe, znanosti in gospodarstva. Pariška je bila 21. v vrsti podnebnih konferenc.

Na tisti leta 1997 je bil podpisan **Kjotski protokol**, s katerim so se industrijske države zavezale h kvantitativno določenim znižanjem izpustov toplogrednih plinov do obračunskega obdobja 2008-2012 glede na njihove predvidene izpuste ter ekonomsko moč. Slovenija se je zavezala k znižanju izpustov za 8 %. V imenu ZDA je Kjotski protokol podpisal tedanji podpredsednik Al Gore. Vendar ZDA protokola niso ratificirale, kar je pomenilo, da država z najvišjimi izpusti toplogrednih plinov ni sodelovala pri njihovem zniževanju zaradi močnih interesov naftne in premogovne industrije, ki sta po sprejetju protokola začeli lobirati proti ukrepanju. V Evropi je Kjotski protokol spodbudil sprejem zakonodaje in ukrepov za zniževanje emisij. Do leta 2012 je EU kot celota, pa tudi Slovenija posamezno, več kot dosegla svoje cilje.

Za obdobje po prvem obračunskem obdobju Kjotskega protokola je bila pomembna **konferenca v Kopenhagnu** (2009), katere namen je bil dogovor o zniževanju emisij po letu 2012. Pri tem bi morali sodelovati tako ZDA kot hitro razvijajoče se države v razvoju (Kitajska, Indija, Brazilija itn.), saj je imelo zniževanje CO₂ v evropskih državah vse manjši učinek zaradi rasti emisij drugod. Konferenca je sprejela dogovor, da je treba dvig povprečne globalne temperature ustaviti pri 2 °C, ni pa bil sprejet pravno zavezujoč mehanizem. K neuspehu je prispevala nesprejemljivost pristopa kjotskega protokola za ZDA, nepripravljenost Kitajske in drugih hitro rastočih gospodarstev za prevzem svoje odgovornosti, nasprotovanje izvoznice nafte, medijske kampanje podnebnega skepticizma in zahteve držav v razvoju po financiranju ukrepov in prenosu tehnologij.

“ Do leta 2012 je EU kot celota, pa tudi Slovenija posamezno, več kot dosegla svoje cilje zniževanja izpustov toplogrednih plinov.

Podnebna znanost in zanikanje

Zanikanje podnebnih sprememb se je razvilo v ZDA v času razprave o ratifikaciji kjotskega protokola. Industrija je takrat začela financirati posamezne znanstvenike, inštitute in lobiste, da bi spodbijali verodostojnost znanstvenih dognanj. Tu so sodelovala ista omrežja, ki so prej branila tobačno industrijo. Z izpostavljanjem napak pri raziskavah so sejali dvom o poročilih IPCC in raziskovalnih organizacij, kot sta ameriški NASA in NOAA (Nacionalna uprava za oceane in atmosfero). V Sloveniji se je ta polemika razplamtela v času odločanja o investiciji v TEŠ 6. Slovensko meteorološko društvo je leta 2011 s Stališčem o podnebnih spremembah zavrnilo trditve kritikov, da globalnega segrevanja ne povzroča človek. Med letoma 2000 in 2010 je bilo podnebnim skeptikom v prid tudi ciklično zmanjšanje sončeve aktivnosti, zaradi katerega se je segrevanje za nekaj let upočasnilo. Po letu 2010 se je trend segrevanja še okreplil.

Stroški ali koristi

A kako pravično razdeliti stroške zniževanja izpustov toplogrednih plinov? V ta namen so bili razviti **mehanizmi trgovanja z izpusti**, s katerimi so industrijske države vlagale v cenejše ukrepe zniževanja emisij v državah v razvoju. EU je vzpostavila sistem trgovanja z emisijami ETS in sprejela uredbo o delitvi "bremen" pri zniževanju ostalih emisij. Države v razvoju so razmišljale na način, da bodo najprej razvile svoja gospodarstva z onesnaževanjem okolja in šele nato vlagale v njegovo čiščenje.

Globalna ekonomska kriza leta 2008 je pokazala tudi, da je v razvitem svetu varstvo okolja poleg izobraževanja in zdravstva skoraj edini gospodarski sektor, ki generira delovna mesta in rast: spodbuja nove tehnologije, znižuje stroške, ustvarja nova delovna mesta. Evropska komisija, OECD in druge mednarodne organizacije so začele promovirati koncept **zelene rasti** oziroma razvoja. Za Slovenijo je Statistični urad (SURS) leta 2013 prvič objavil podatke o številu delovnih mest v sektorju okoljskega blaga in storitev: v letu 2011 jih je bilo nekaj več kot 3,2 % od vseh zaposlenih, ustvarila pa so 11,6 % celotnega bruto domačega proizvoda.

V globalnih podnebnih pogajanjih tako prihaja do zmede med vsaj dvema modeloma razmišljanja pogajalcev. V starejšem modelu gre za delitev stroškov, pri modelu zelenega razvoja pa za vprašanje delitve koristi. Ta zmeda je v veliki meri pripomogla k neuspehu Kopenhagna, njeno razčiščevanje pa k uspehu Pariza.

Dimenzija globalne varnosti

Center za podnebne spremembe in nacionalno varnost (vzpostavila ga je ameriška CIA) je v študiji leta 2013 pokazal, kako sta s podnebnimi spremembami povezani **arabska pomlad in destabilizacija arabskih držav**, kot sta Libija in Sirija. Suša je leta 2010 povzročila zvišanje cen pšenice in kruha, kar je v različnih državah, tudi Tuniziji, Jordaniji in Jemnu, povzročilo nemire. Stanje v Siriji je bilo hujše, saj je tam večletna suša pregnala ljudi s kmetij v mesta. V nekaterih državah je ta pritisk sprožil verigo dogodkov, ki so pripeljali do državljanskih vojn, kakršni divjata v Siriji in Libiji. Val beguncev v Evropo iz Sirije, Afrike in Bližnjega vzhoda lahko vsaj deloma pripišemo posledicam podnebnih sprememb. Vendar lahko ustrezen odziv države utrdi družbeno kohezijo. Prav tako lahko sodelovanje med državami in uspeh pri boju proti podnebnim spremembam izboljša mednarodno zaupanje. Tudi zaradi tega je bil uspeh podnebne konference v Parizu bolj potreben kot kadar koli prej.

“

Val beguncev v Evropo iz Sirije, Afrike in Bližnjega vzhoda lahko vsaj deloma pripišemo posledicam podnebnih sprememb.

Foto: Matic Pandel

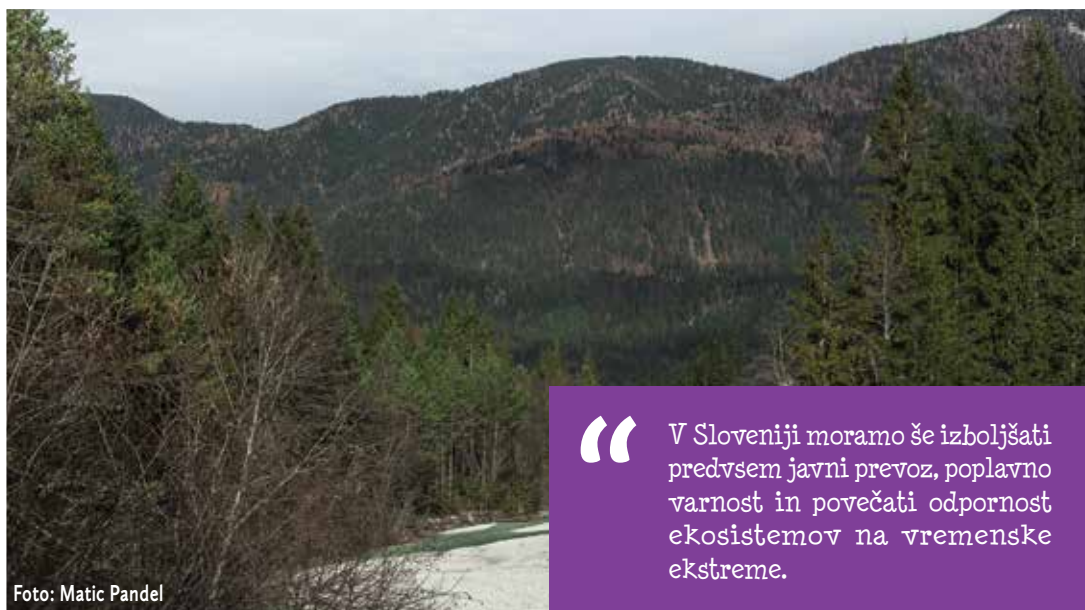

Foto: Matic Pandel

“

V Sloveniji moramo še izboljšati predvsem javni prevoz, poplavno varnost in povečati odpornost ekosistemov na vremenske ekstreme.

Kaj je dosežek Pariza?

Pogajanja so se, po neuspehu v Kopenhagnu, nadaljevala v kontekstu ugotovitev, da se investicije v energetske učinkovitost splačajo, in vse bolj očitnih negativnih učinkov podnebnih sprememb. Ključ za uspeh pariške konference je bil, da so vse sodelujoče države že pred konferenco predstavile svoje programe, ki so bili nato potrjeni. Ti ukrepi sicer še ne zadostujejo, a že sam dogovor, ki vključuje praktično vse države sveta (195 držav), vzbuja novo upanje, da se bo boj proti podnebnim spremembam nadaljeval učinkoviteje.

Kaj to pomeni za Slovenijo?

Slovenija je Konvencijo o podnebnih spremembah podpisala v prvem letu svojega obstoja, kjotski protokol pa kot ena od držav v tranziciji. Predvsem zaradi izgradnje avtocestnega sistema, ki je spodbudil povečanje prometa, pa Slovenija v prvem desetletju obvez konvencije ni jemala preveč resno.

Od Kjota do danes se je bistveno spremenil **mednarodni položaj Slovenije**. Prešli smo v polnopravno članstvo v EU in po stopnji gospodarske razvitosti med najrazvitejše države sveta. Z namenom, da bi podnebne ukrepe integrirali v širšo politiko trajnostnega razvoja, smo leta 2009 sprejeli Deklaracijo DZ o aktivni vlogi Slovenije pri oblikovanju nove svetovne politike ter ustanovili Službo vlade RS za podnebne spremembe, ki sem jo vodil. A je bila ukinjena že leta 2012. Kljub temu je vse bolj prepoznano dejstvo, da so podnebni

ukrepi ena od osrednjih razvojnih priložnosti Slovenije. V zadnjih letih je bil dosežen velik uspeh pri energetski prenovi stavb, uvajanju obnovljivih virov energije (sonce, biomasa), pri razvoju električnih avtomobilov in drugih nizkoogljčnih tehnologij. A v prihodnje bomo morali vlagati v drugačne programe, kot je bil npr. TEŠ 6. Izboljšati moramo predvsem še javni prevoz ter poplavno varnost in povečati odpornost ekosistemov na vremenske ekstreme.

V mednarodnem okviru lahko Slovenija v določenih nišah prispeva veliko. Pri upravljanju z gozdovi smo med vodilnimi državami v svetu in naše izkušnje lahko veliko pomenijo v jugovzhodni Evropi in državah v razvoju, ki se ukvarjajo z vprašanji, kakršna so bila pri nas rešena že v času zemljiške odveze v sredini 19. stoletja. Prav tako imamo bogate (čeprav ne samo pozitivne) izkušnje pri trajnostnem razvoju v kontekstu tranzicije. Tretje področje so podnebne tehnologije in proizvodi, kjer lahko naša industrija ponudi konkurenčno storitev.

Konvencija o podnebnih spremembah in pariški dogovor tako ponujata skupno vizijo globalne skupnosti. A boj proti podnebnim spremembam mora vključevati vse ravni človeštva - od Združenih narodov preko posameznih držav, regij, občin, podjetij do družin ter posameznikov. In za to mora vsak posameznik v Sloveniji v naslednjih nekaj desetletjih svoj ogljični odtis znižati z deset na dve tona CO₂ letno (kar naj bi planet še lahko prenesel). Nasvetov za znižanje ogljičnega odtisa pa na medmrežju ne primanjkuje!

Taborništvo kot izziv

Besedilo: Tea Derguti

Foto: Arhiv Filipa Štucina

Filip Štucin se je pridružil taborniškemu gibanju na suho, ko je z najboljšim profilom terena 25 let nazaj tekmoval na največji taborniški orientacijski preizkušnji, pozneje pa dve celo organiziral. Njegovo področje na Agenciji RS za okolje (Urad za meteorologijo) je meteorološka merilna mreža, obiskali pa smo ga ravno v času, ko skupaj s sodelavci zaključuje obsežen projekt avtomatizacije precejšnjega števila meteoroloških merilnih mest, financiran iz evropskih sredstev. V življenju se je preizkusil tudi v smučanju, alpinizmu, jamarstvu in balonarstvu. Tu se mi postavlja vprašanje, ali znamo vključiti tako zelo aktivne in vedoželjne grče v delo rodov in kakšne izzive ponujamo starejšim prostovoljcem, ki bi se želeli pridružiti organizaciji?

S taborništvom ste se spoznali pri 30 letih, kako je prišlo do tega?

Sodelavec Jelko Urbančič je bil aktiven v Zmajevem odredu in za orientacijsko tekmovanje leta 1983 so potrebovali še enega člana ekipe. Imel sem kondicijo za hojo in glede na to, da smo naravoslovci po študiju, moram tudi nekaj vedeti o gibanju po naravi, orientaciji, uporabi inštrumentov, risanju. Mene so uporabili za risanje profila. Pripravil sem se in bil tudi zelo uspešen na tekmovanju. Kot zelo

prijeten spomin mi je ostalo, da so mi ocenili profil terena za enega boljših.

Potem ste sodelovali še na treh slovenskih taborniško-partizanskih mnogobojih (vmes se je nekaj časa tako imenoval ROT, op. u.), na dodatnih dveh pa ste bili celo med organizatorji.

Postavili smo progo v Kamniku in v Beli Krajini, kjer smo imeli posebno priložnost prespati na hrvaški strani. S tekmovanjem smo začeli, če se prav spomnim,

v Marindolu in šli s progo čez Kolpo. Naslednji dan so vse ekipe tekmo začele tako, da so se preko reke popeljale s čolnom.

Zaradi meteorološkega znanja so vas iz Balonarskega centra Barje povabili, da pri njih opravite izpit za pilota balona.

Balon kot napravo enostavneje obvladujemo kot pa na primer avto. Večji poudarek je na odločitvah, kdaj boš poletel, kako boš letel, na kateri višini boš, kdaj boš pristal ... S katerim koli drugim zračnim plovilom imaš možnost krmiljenja in lahko prideš čisto natančno na zadani cilj, z balonom pa to ne gre. Pristaja se praviloma na odprtih travnatih terenih brez posevkov, grmovja, drevja, cest, žic in stavb, kjer je pomembno, da se ne dela škode. To je najtežji del. Pomoči na tleh običajno ni in mora pilot vse izvesti sam. Posadka pri komercialnih poletih vedno spremlja balon, da ga po pristanku pospravi in skupaj s potniki odpelje nazaj na izhodišče. Ko pa smo leteli sami, smo se znašli tako, da smo pripeli kolo na košaro in je potem nekdo odkolesaril nazaj po avto.

Najlepsi, pravite, so za vas poleti čez Julijce pozimi, ko so hribi zasneženi, in vsi tako imenovani 'sprostitveni poleti', ko pri tleh ni vetra in je v okolici dovolj travnikov za pristajanje. Kakšen je pogled na svet iz košare?

Z zračne perspektive je svet videti zelo urejen, tako da kakšna nelegalna odlagališča ali onesnaženja ne izstopajo. To opazimo šele od blizu. Me je pa eden od potnikov na poletu nad idrijskim hribovjem opozoril na drug vidik - kako so se ljudje naselili skoraj na vsakem kotičku uporabnega sveta, izsekali gozd, se ustalili s kmetijami na precej odročnih mestih. K temu danes samoumevno sodi vsa infrastruktura, ki pa je v času poselitve niso imeli. Danes jo je treba vzdrževati na precej večjih razdaljah kot pa pri strnjjenih naseljih. Po mojem mnenju bi moral človek pustiti večji del narave nedotaknjen.

Pri ARSO skrbite za mrežo meteoroloških postaj, v kateri je 13 opazovalnih postaj s poklicnimi opazovalci, v zadnjem času pa se mreži dodaja precej samodejnih postaj.

Klasične ročne meritve in sporočanje podatkov se počasi umikajo avtomatizaciji. Na določenih lokacijah ohranjamo klasične opazovalce, saj avtomatika ne more v vsem nadomestiti človeka. Taka so na primer letališča, kjer so natančni vremenski podatki nujni za varno odvijanje prometa. Na odročnih krajih,

kakršna je Kredarica, avtomatika ne bi delovala brez navzočnosti človeka.

“ Po mojem mnenju bi moral človek pustiti večji del narave nedotaknjen.

Lahko verjamemo vremenskim napovedim?

Lahko, vendar slika pove več kot tisoč besed. Zato priporočam ogled rezultatov napovedi v grafični obliki, dosegljivi na spletni strani ARSO. Vreme je običajno bolj pestro, da bi ga lahko napovedali v nekaj stavkih ali pa samo s slikico vremenskega tipa in temperature za posamezen dan, kot ga na primer prikazujejo na raznih vremenskih portalih. Seveda je pomembno, kako natančne podatke želimo, včasih je tudi tak zgoščen prikaz dovolj. Sicer priporočam uporabo rezultatov modela Aladin, se je pa treba na interpretacijo podatkov privaditi.

Danes ima človek na področju vremenske dejavnosti na voljo bistveno boljše informacije.

Včasih ni bilo ne vremenskih radarjev, ne satelitov, ne samodejnih postaj, pa tudi ne spleta. Danes si zaradi navedenih tehnologij lahko v vsakem obdobju natančno ogledamo potek vremena. Zlasti v nočnem času je bilo včasih silno malo podatkov. Danes nam za to niti ni treba biti doma ali pri računalniku, vse lahko izvemo že preko aplikacij na telefonu.

Še vedno hodite v hribe, zakaj je alpinizem vaš šport?

Narava mi predstavlja največji izziv. Ne maram standardnega tipa nasprotnika, kot je na primer pri marsikaterem športu. Uživam pri dejavnostih v naravi, ta te ne bo skušala prelisiti, ampak čaka nate taka, kot je. Tako je tudi pri planinstvu in plezanju. Za zdaj v tej panogi tudi nismo omejeni s kakšnimi licencami, kot smo v zraku s pilotskim dovoljenjem in na cesti z vozniškim.

Miha suetuje: Vremensko sliko si lahko ogledate na straneh ARSO, meteo.si. Z uodom pa se lahko udeležite balonarskega festivala, ki poteka konec julija na Ptuj!

Pripravljeni pomagati

Besedilo: Mojca Galun, fotografija: Rok Pandel

Taborniki spoštujemo naš četrty zakon: "Tabornik je pripravljen pomagati," saj se je v slabih dveh mesecih, odkar teče istoimenski taborniški projekt, odzvalo veliko rodov.

ZTS je v novembru 2015 pozvala k zbiranju rabljenih, a uporabnih otroških kap, šalov, rokavic, nogavic in odev. Pripravljeni so bili tudi kroji za šivanje, da smo jih lahko izdelovali sami. Čebele iz **Rodu Louisa Adamiča Grosuplje** so temu sredi novembra posvetile vodov sestanek, sicer pa je njihov rod s Fundacijo Drevored zbiral materialno pomoč (šotore, spalne vreče, ležalne podloge, nahrbtnike, odeje, higienske predmete, sanitetni material, toplo obleko ter hrano in pijačo).

MČ-ji in GG-ji **Rodu II. grupe odredov Celje** so poleg šivanja izvedli delavnice. MČ-ji so spoznali, kako begunci sploh pridejo v Evropo, in se poskušali vživeti v njihovo vlogo. GG-ji so se pogovarjali o tem, kaj vse se lahko beguncem zgodi na tej poti. Na koncu so se preizkusili še v hitrem pakiranju stvari, ki bi jih vzeli na pot, če bi se znašli v njihovi vlogi.

Taborniki iz **Rodu aragonitnih ježkov** so konec novembra skupaj s cerkljanskim muzejem pripravili delavnico pletenja za odrasle ter osnov pletenja in kvačkanja za otroke. Medtem so soboški taborniki v grajskih prostorih konec novembra pripravili delavnico šivanja. Vodniki **Rodu Veseli veter** so za obiskovalce delavnice pripravili še dinamično igro.

V začetku decembra je podjetje **Flo Plus d. o. o.** naša prizadevanja podprlo z donacijo otroških kap in rokavic, poleg tega pa se je našlo tudi kar nekaj neobdelanega flisa, ki so ga taborniški rodovi s pridom uporabili na delavnicah. Kaj kmalu so na vodovem srečanju ponovno zapele škarje, tokrat so se projektu pridružili člani **Rodu Podkovani krap Ljubljana**.

Konec novembra se je akciji z zbiranjem obutve, oblačil (za otroke in odrasle), knjig in igračk priključil tudi v **Rodu Stane Žagar - mlajši Kranj**. Decembra so k sodelovanju pozivali tudi v **Rodu srebrnih krtov Idrija**, v **Rodu Kraške jr'te Sežana** pa so skupaj z vrtcem Sežana zbirali rabljene, sešite ali spletene izdelke. Veliko škatlo potrebščin je prispeval tudi **Rod Bičkova skala Ljubljana**.

Zagotovo smo izpustili še koga pridnega, vemo pa, da so se begunski otroci razveselili toplih oblačil in da so hvaležni vsakemu, ki je prispeval k temu, da jih med letošnjo zimo ne bo zeblo. Oblačila, zbrana v sklopu projekta Pripravljeni pomagati, smo namreč odpeljali na **Rdeči križ**, ki skrbi za ustrezno porazdelitev med begunskimi otroki.

Rumene rutice

Po izidu priročnika za delo z murni smo rodove povprašali, ali vključujejo v taborniške vrste že predšolske otroke in v čem je čar rumenih rutic.

Rod Ukročena reka Maribor, zanj načelnica rodu Vesna Novak

V našem rodu imamo trenutno dva murna, ki pa sta v skupini starejši MČ 1/2. Po prvih treh mesecih dela z njima lahko rečem, da sta se super ujela s starejšimi, zato tudi hitro napredujeta. Resda nimata tolikšne koncentracije kot ostali, vendar se da s pravim pristopom to hitro rešiti.

Z "bodočimi" murni smo se srečali že na naši predstavitvi tabornikov v vrtcu (gledališka igra), kjer so nas lepo sprejeli ter nas s svojo razigranostjo in prisrčno nagajivostjo takoj osvojili. V našem rodu bi si v bodoče želeli imeti en vod murnov, vendar se trenutno ubadamo z našo največjo težavo - spomanjkanjem vodnikov. V zadnjih dveh letih smo potrojili število otrok in prišli do meje zmogljivosti. Trudimo se delati na kvaliteti, ne kvantiteti. Tako smo bili primorani tudi združiti vode. V skupini imamo 10 oziroma 12 otrok namesto 5.

Trudimo se biti vzor in delamo po naših najboljših močeh. Zato upamo, da bomo v naslednjih letih izšolali nove vodnike, ki bodo rod peljali naprej. Morda začnemo tudi z vodom murnov. Do takrat pa bomo najbolj zagrizene malčke, ki želijo biti v taborniških vrstah, dodelili v vod MČ 1.

Rod aragonitnih ježkov Cerklje ob noči, zanj načelnik rodu Matevž Rijavec

Murnov v našem rodu nimamo. Tako je že od ustanovitve čete, razlogov za to pa je več. Eden izmed njih je gotovo zavedanje, da delo z murni zahteva usposobljene in izkušene vodnike, torej vodnike s kilometrino. Takih je, zlasti v naših krajih, zaradi izseljevanja po končanem šolanju malo in jih zato rajši usmerimo v delo s številnimi ostalimi člani v družinah MČ in GG. Malo za šalo, malo zares - razlog, da nimamo murnov, je mogoče tudi v tem, da smo mlad rod, zato ima le malo ustanovnih članov že predšolske otroke, pa še ti živijo po celi Sloveniji in se bodo vključili med murne v drugih rodovih. Voda murnov tudi v bližnji prihodnosti ne nameravamo ustanovljati, čeprav nas taborniške izkušnje učijo, da nikoli ne veš. V tem primeru bi za vodnika potrebovali predvsem izkušenega in igrivega vodnika, ki bi mu bil priročnik lahko v oporo.

Rod Louisa Adamič Grosuplje, zanj vodnici murnov Nina in Aleša

Letos sva se odločili, da v naš rod vključiva tudi vod murnov, starih 4-5 let. Prvotna ideja o gozdnem vrtcu je bila Ninina, saj zaključuje pedagoško fakulteto (smer predšolska vzgoja) in ima veliko željo po pridobivanju novih izkušenj. Vodenje murnov sva prevzeli skupaj, saj sva dobri prijateljici, ki se med seboj spodbujava ter dopolnjujeva in sva radi v družbi otrok.

Zaenkrat sva z Gozdnimi škratki izvedli dva sestanka, saj se dobivamo enkrat mesečno po dve uri. Spomladi pa načrtujeva sestanke dvakrat mesečno, saj se obeta lepše vreme. V vodu imava sedem malih škratkov (deklince in dečki). Na naših srečanjih bodo spoznali vse, kar taborniki počnemo. Teh informacij ne bova otrokom predali na pladnju, ampak jih bodo morali sami poiskati, z različnimi poizkusi bomo preverjali različne možnosti in tako skupaj prišli do končne rešitve. V načrtu imava tudi kakšno akcijo (npr. obisk Kekčeve dežele). Sestanke pa bova oblikovali sproti, saj se tako najlažje prilagajava otrokom, ki jih šele sedaj preko sestankov bolje spoznavava. Začetki naših srečanj so bili obetavni, zato verjameva, da se bomo še veliko nasmejali, naučili in postali pravi vod s svojim anekdotami, spomini in trdno povezanostjo.

Posvet KVIDO

Posvet komisije KVIDO je potekal 5. in 6. decembra v Zapotoku, kjer so se zbrali člani izobraževalnih timov vodniških tečajev, specialističnih tečajev ter tečaja za vodje. Srečanje smo otvorili z delavnico o vključenosti in implementaciji Programa za mlade v naša izobraževanja. Nina Kapelj, načelnica za program za mlade, je še enkrat **izpostavila 6 glavnih načel PzM**. Udeleženci posveta so se nato po izobraževalnih timih tečajev pogovarjali o načelih, ki jih že vključujejo v svoje tečaje, in načinih, kako vanje vključiti tiste, ki manjkajo. Pogovore smo nadaljevali na temo prenosa znanja med člani organizacije. Zvečer je sledila težko pričakovana predstavitev **predloga nove izobraževalne sheme**, zatem pa se je razvila burna debata med vsemi udeleženci. V skupinah smo nato identificirali pozitivne plati novega predloga ter najslabšo potencialno posledico uvedbe, za katero smo poiskali tudi morebitne rešitve. Pogovore na temo izobraževalne sheme smo nadaljevali tudi v nedeljo, zaradi obilice mnenj pa je bilo potrebno debato prekiniti, saj je bilo pred nami še nekaj točk dnevnega reda. Sledilo je ločeno delo vodniških tečajev in ostalih tečajev, kjer smo rekli še nekaj besed o vlogi mentorja na tečajih in datumih izobraževanj ter zagovorov projektov. Ožja sestava komisije KVIDO bo zbrana mnenja in predloge ponovno pregledala in močno upamo, da se bomo lahko v tem letu veselili nove izobraževalne sheme ter usklajenih vsebin izobraževanj.

Besedilo in fotografija: Živa Novljan

Posvet IO

Naslednji vikend smo se člani Izvršnega odbora in njegovi ožji sodelavci zbrali v Cerknem. Prva točka na dnevnem redu je bila skupna usmeritev vseh resorjev za delovanje zveze v novem letu. Ponovno smo pregledali tudi seznam opravil, ki se jih moramo lotiti v zvezi s pomanjkljivostmi, ki so bile identificirane v postopku GSAT, o katerem ste lahko brali v prejšnji številki revije. Določili smo prioritete in naloge razdelili med komisije in člane strokovne službe. Popoldne smo skupaj pregledali združen finančni načrt resorjev ter določili prioritete za leto 2016. Glede na zastavljene cilje bo leto 2016 pestro in polno programskih, izobraževalnih ter drugih aktivnosti, še naprej pa bomo delali tudi na ureditvi systemskega delovanja resorjev in celotne zveze.

Članarina 2016

Nekateri rodovi ste članarino za leto 2016 že poravnali, ostali pa to opravite čim prej in s tem sebi in svojim članom zagotovite nemoteno prejetje revije Tabor. Članarina znaša 81,94 EUR za rod ter 14,54 EUR za vsakega člana. Skupni znesek nakažite na TRR ZTS številka SI56 0201 0001 4142 372 pri NLB d. d. Pri plačilu se uporabi sklic 00 101-davčna številka rodu. Ne pozabite pa tudi na prijavo članov v informacijskem sistemu ZTS info!

ROT 2016

IO ZTS je kot soorganizatorja Republiškega orientacijskega tekmovanja 2016 imenoval Rod svobodnega Kamnitnika Škofja Loka.

Sooblikujemo program Evropske skavtske regije

Besedilo: Eva Bolha

V Skopju je v začetku decembra potekal simpozij Evropske skavtske regije, kjer smo s skupnimi močmi načrtali smernice prihodnjega triletja. Simpozij se je začel v petek zjutraj z obveznim poročilom o delu evropskega komiteja v zadnjem letu in pol. Glede na slišano so naredili že veliko, čeprav tega člani neposredno po navadi ne občutimo.

Po poročilu nas je čakal težji del srečanja. Preden smo se lahko lotili planiranja prihodnosti, smo morali narediti analizo obstoječega stanja. To smo naredili s tremi različnimi metodami: analizo deležnikov, analizo PESTEL in analizo SWOT. Nato smo se v manjših skupinah pogovarjali o tem, kaj potrebujejo naše organizacije za boljše delovanje. V nekaterih primerih se je pokazal velik razkorak med severom in jugom Evrope, našli pa smo tudi nekaj skupnih točk. Ob koncu dneva smo lahko evropskemu skavtskemu komiteju predlagali naslednje teme: raznolikost in vključitev na področju begunske krize, organizacijski razvoj naših organizacij, kako povečati družbeni vpliv, razvoj duhovnosti v taborništvu, komunikacija in odnosi z javnostmi ter opolnomočenje mladih.

Ob tem so potekale tudi različne delavnice, s pomočjo katerih so nas seznanili z delom na svetovnem skavtskem nivoju. ZTS se je udeležila delavnic z naslovi

Merjenje vpliva taborništvu v družbi, Dolžnost do boga, Rast naše organizacije in Prenova skavtske metode.

Zanimivejši del srečanja je bilo gotovo spoznavno srečanje s kandidati za naslednji evropski skavtski komite. Spoznali smo devet kandidatov, nekaj že članov komiteja, nekaj pa popolnoma novih. Ker želimo, da je naša regija tudi v prihodnosti močna, nas je zanimalo predvsem, koliko časa so pripravljene vložiti v to delo, h katerim področjem lahko največ pripomorejo in kakšni izzivi čakajo Evropo v prihodnosti. Po dveh dneh in pol smo simpozij zaključili z dobrimi vtisi, novimi poznanstvi, obetajočimi načrti in veliko zahvalo našim gostiteljem - makedonskim skavtom. Konec januarja bo potekalo prvo srečanje Komisije za mednarodno dejavnost! Če te to področje zanima, si vabljen/-a, da se nam pridružiš!

Do you want to know how scouts do it around the world?

Nejc klika: Daljše usebinsko poročilo o simpoziju lahko preberete pod zavihkom Komisije za mednarodno dejavnost na spletni strani ZTS ali na FB strani Suetka Tabornika.

Pridruži se komisiji za
MEDNARODNO DEJAVNOST!

pošlji e-mail na eva.bolha@taborniki.si

Skavtska akademija

Besedilo: Miloš Borovšak

V novembru smo se štirje predstavniki ZTS udeležili evropske skavtske akademije, ki je potekala v mestu Porto na Portugalskem.

Akademija je namenjena vsem, ki so trenutno na kakšni izmed funkcij na državnem nivoju ali imajo potencial, da to nekega dne postanejo. Tako smo se odločili, da bomo na tokratno Akademijo poslali člane "razširjenega" izvršnega odbora: načelnico komisije za vzgojo in izobraževanje ter delo z odraslimi (Jono Mirnik), načelnico komisije za program (Nino Kapelj), pomočnika načelnice KVIDO (Gašperja Cerarja - Gajeta) in pomočnika načelnika ZTS za območja (Miloša Borovšaka).

Štirje dnevi delavnic so minili izjemno hitro. Tempo je bil tak, da smo komaj našli kaj časa za ogled mesta. Ker je potekalo več delavnic hkrati, smo se poskušali udeležiti čim več različnih. Tako smo bili na vseh, od naše DNK, torej osnov taborništva in skavtstva, pridobivanja prostovoljcev in dela z njimi, mentorstva, preko učnih teorij, vpeljevanja sprememb v organizacijo, razvoja strategije, spremljanja kakovosti dela v taborništvu, uspešnega marketinga do duhovnosti in kreativnosti in še kakšne delavnice. Nad večino smo bili zelo navdušeni in dobili smo ogromno idej za delo v bodoče. Vsak večer smo predstavniki ZTS vrednotili delavnice, si predstavili ideje, ki smo jih dobili tekom dneva, in si svetovali, katere delavnice obiskati naslednji dan.

Nismo pa vsega časa preživeli samo na delavnicah. Med odmori, obroki in vrednotenji smo svoje znanje, izkušnje in zanimanja delili z ostalimi udeleženci iz vse Evrope. Opravili smo tudi nekaj pogovorov s predstavniki WOSM in Evropske regije. Poleg tega smo imeli tudi mednarodno tržnico, na kateri smo predstavili delovanje naše organizacije in nekatere slovenske dobrote. Veliko zanimanja je požel Program za mlade, nad katerim so bili ostali udeleženci Akademije zelo navdušeni. Prav tako smo si sami ogledali, kaj in kako to počnejo ostale skavtske organizacije po Evropi.

Da pa nismo dnevi in noči preživljali samo v hotelu, so poskrbeli portugalski organizatorji Akademije. Tako smo v najkrajšem možnem času, ki ga je dopuščal program (torej izjemno kratkem času), spoznali tudi mesto, tradicionalne portugalske pesmi in kulinariko. Vsi udeleženci Akademije smo si želeli, da bi bilo takšnih aktivnosti ali pa vsaj prostega časa več, saj je bil program zelo natrpan. Domov smo se vrnili izjemno utrujeni, a polni novih idej in energije za nadaljnje delo. Upamo, da boste to energijo začutili tudi vi!

Foto: Scout Academy 2015

Z rutko med potomce Inkov

Besedilo in fotografija: Andrej Lenič

Peru večina pozna po znamenitem izgubljenem mestu Machu Picchu in inkovski tradiciji. Ob tem pa je Peru tudi država, ki na dobrem milijonu kvadratnih kilometrov premore tako tropsko Amazonijo kot puščavo, slikovite kanjone, visoke Ande z najvišje ležečim jezerom ter neskončno pacifiško obalo. S svojimi naravnimi lepotami je vsekakor zanimiv tudi za tabornike.

Ob obisku te tretje največje države v Južni Ameriki vsakdo postane raziskovalec. Starodavna inkovska tradicija, okusna hrana ter prijazni ljudje navdušujejo mnoge popotnike. Machu Picchu z odlično ohranjeno inkovsko potjo, jezero Titikaka s plavajočimi otoki iz trstičja, kanjon Colca z značilnimi kondorji, puščava v Ici in zeleni amazonski gozd so idealne lokacije za umik iz mest. Zato so se tukaj že leta 1911 pojavili prvi skavti in se razvili v aktivno mladinsko organizacijo. Danes ta šteje okoli 8000 članov, večinoma v večjih mestih. Ta so, kot je za Južno Ameriko značilno, izjemno onesnažena in prometno prenatrana. Zato se marsikdo razveseli umika, predvsem v hribe ali amazonsko nižino.

V novembru smo obiskali skavte v dveh največjih mestih, prestolnici Limi in tisoč kilometrov oddaljeni Arequipi. V slednji smo se na sprehod po mestu podali s popotniki in popotnicami. Ti so aktivni predvsem pri socialno-humanitarnih projektih, kar smo videli tudi sami, ko smo skupaj obiskali sirotišnico za osnovnošolske otroke. Tam vodniki tedensko pripravijo razvedrilni program, igre in učno pomoč ter pridobivajo dodatne izkušnje za delo s člani. Taborit gredo v dolino med dvema ognjenikoma, le nekaj kilometrov od doma, kjer je, v nasprotju z mestom, narava nedotaknjena in čista.

V hiši nacionalne skavtske organizacije v Limi pa smo si na slovensko-peruanskem skavtskem večeru

izmenjali izkušnje. Tudi tam namreč taborniki aktivno razvijajo pomen prostovoljstva, sodelujejo pri izboljšanju socialne problematike z Rdečim križem in drugimi organizacijami, mlajši člani pomagajo pri urejanju prometa, nekatere enote v notranjosti države pa skrbijo za ohranjanje okolja. Zato so z zanimanjem poslušali predstavitev akcij Obnovimo slovenske gozdove in Očistimo Slovenijo v enem dnevu, saj so tudi sami v preteklem letu pomagali pri zasaditvi 1000 novih dreves.

Peru je torej dežela, ki tabornikom omogoča mnoge izkušnje. S svojo raznoliko pokrajino ponuja priložnosti za taborenje v neokrnjeni naravi, pri čemer se v tako veliki državi razlikujejo tudi taborniška znanja in načini preživljanja prostega časa. Vse pa združuje volja po ohranjanju skavtske tradicije, skrb za prostovoljstvo in povezovanje s skavti z vsega sveta. Tako bo leta 2018 zgodovinsko peruansko mesto Cusco gostilo interameriški Moot.

To šteje, to greje

Besedilo: Nina Kapelj

Leto, ki se je nedavno tega poslovilo, je bilo leto, ko je človeštvo ponovno premikalo meje.

Leto, ko smo le prispeli do Plutona, odkrili, da je na Marsu voda, in gojili zelenjavo na mednarodni vesoljski postaji. Leto, ko smo sprejeli zgodovinski podnebni dogovor, s katerim bomo zavarovali naš planet. Leto, ko se begunci, ki so ostali brez doma, v valovih selijo v države po boljši jutri.

Bilo pa je tudi leto, ko smo ljudje (in taborniki) pokazali, da smo vedno pripravljeni priskočiti na pomoč. Ljudem v stiski, beguncem, ljudem ob naravnih katastrofah, otrokom ... leta 2015 smo kot vsako leto prižgali plamen miru, ki smo ga želeli prinesiti v vsak dom. Glasno smo poudarjali pomembnost miru in ustvarjanje boljšega sveta. Pa smo ustvarjali boljši svet? Se samo zdi, ali res gori? To je bilo tudi geslo letošnje Luči miru iz Betlehema.

Skozi geslo in poslanico smo se želeli vprašati, ali res živimo mir, ki smo ga prejeli? Se potrudimo, ga je zaznati skozi naša dejanja, ga živimo v družbi drugih ljudi, ga izražamo preko dobre volje, strpnosti do drugih, dobrih dejanj, vsakodnevnih obveznosti ... ali pa se samo zdi, da je tako? Dejansko gori ta naš mir, ali je tako samo videti?

Kot vsak december so se nekateri rodovi vključili v akcijo, s katero želimo skupaj s katoliškimi skavti (ZSKSS), katoliškimi odraslimi skavti (ZBOKSS) in zamejskimi skavti ponesti mir, ljubezen in srečo širom naše države. Plamen, ki so ga tradicionalno prižgali na Dunaju 12. decembra, smo s pomočjo malih in velikih tabornikov razposlali na vse konce Slovenije.

Naj ne gori le v naših mislih in srcih. Naj se uresniči skozi naše ustvarjanje boljšega sveta. Ne bodimo tisti, ki le glasno govorijo, naredijo pa nič. Bodimo taborniki, ki smo ponosni na svoje odločitve, ponosni na to, kar počnemo, vedoč, da delamo dobro. Mir živimo skozi naša dejanja, v družbi ljudi, ne sami. Tudi če nam kdaj kaj ne uspe, živimo mir že samo s tem, da se trudimo, da delamo iz ljubezni.

V poslovilnem pismu je Baden-Powell dejal: "Poskusite zapustiti ta svet za spoznanje boljši, kot

Foto: Arhiv ROŽ

ste ga prejeli, in ko boste vi na vrsti, da vzamete slovo od življenja, boste to storili srečni in v prepričanju, da ste dali vse od sebe, ne da bi zapravljali svoj čas. 'Bodite pripravljeni' srečni živeti in srečni umreti. Nikoli ne prelomite skavtske prisege - tudi ko ne boste več otroci." Ne pozabimo tega v letu 2016.

Poslanica

"Imam majhen problem.
Tvoj dar še vedno gori, a se bojim,
da brez prave strasti."

"Pomisli, ni vse oduisno samo od
tvoje moči.
Pomembno je, da je tvoje dejanje
dejanje ljubezni
To šteje, to greje."

Ukročena reka pregnala zombije

Tema ... stopnice, ki vodijo v podzemlje, osvetljujejo samo sveče. Na vhodu vidimo napis: "Frankenštajnov laboratorij" z navodilom, naj pazimo, kje hodimo. Lahko je kje kakšna past. Vse dlake nam gredo pokonci! Poskušamo se prebijati naprej mimo pajčevin, ki segajo od stropa do tal. Oziramo se, če kdo preži na nas. Prispemo v laboratorij ...

... s stropa nas prestraši velikaaaanski kosmat pajek z rdečimi očmi. Na tleh ležijo razkosani deli teles, razmetani stoli, kri po steni ... Mika nas, da bi kar zbežali, vendar se bodrimo.

Na mizi zagledamo sporočilo: "Pišem vam v naglici. Že nekaj časa preučujem neznan virus, ki ljudi spreminja v zombije. Potrebujem vašo pomoč. Prosim vas, da se namesto mene odpravite na pot po skrivnih znakih in zberete vse sestavine, ki so potrebne za zdravlilo."

Ker je tabornik pripravljen pomagati, smo se odločili priskočiti za pomoč. Kljub

velikemu strahu smo se odpravili v neznano. Po dobri uri hoje smo uspeli najti vse sestavine, ki so bile: Beladona, netopirjeve kosti, Frankenštajnovi možgani, zajčja kri in mačje oči. Pripravili smo še poseben zelen napoj z Adamsovimi prsti, nato pa skupaj pojedli vse sestavine in spili protistrup - saj veste: "V slogi je moč!" - in obvarovali ljudi pred zombiji.

Vesna Novak

Foto: Vesna Novak

Taborniki obiskali Radio City

Foto: Mjedved

Taborniki Rodu XI. SNOUB iz Maribora smo decembra obiskali Radio City, kamor so nas radijci povabili iz navdušenja nad prejetimi risbami našega voda Kober. Risbe so nastale po navdihu oddaje Aha! efekt, v kateri radijski voditelj Bor Greiner odgovarja na vprašanja bralcev. V eni od junijskih oddaj so odgovorili na vprašanje, ali je dobro segreti mesto ugriza kače. Ker smo taborniki povezani z naravo, so naše

Kobre predlagale rešitev za zgoraj omenjeno situacijo s pomočjo risb in tako so nas z Radia City povabili na obisk. Pričakal nas je Bor Greiner, ki nam je zaupal, da je tudi sam bivši tabornik našega rodu, in nam z veseljem razkazal prostore Radia City. Videli smo glavni studio, kjer smo ponagajali Marku Frasu, ravno ko se je želel oglasiti v eter, nato nam je Bor pokazal še sobe za snemanje zvočnih posnetkov, ki so bile prekrte z rumeno peno. Ko smo Bora vprašali, čemu ta pena služi, je začel govoriti o fiziki in zvočnih

valovih, potem pa se spomnil, da je med nami ogromno MČ-jev. Tako smo se predstavili v drug studio, kjer je vsak izmed nas lahko v mikrofona povedal svoje ime in kaj rad počne v prostem času. Preden smo odšli, pa smo z Borom zapeli še prvo kitico taborniške himne in se igrali še nekaj taborniških iger. Zagotovo je bila to izkušnja, ki je ne bomo pozabili!

Ariela Herček

Tabornik je pripravljen pomagati

Foto: Ales Skalič

Četrty taborniški zakon pravi, da je tabornik pripravljen pomagati. Zato smo se soboški taborniki konec novembra zbrali v prostorih soboškega gradu, kjer smo organizirali akcijo za pomoč beguncem v sklopu projekta Pripravljeni pomagati.

V ta namen smo šivali kape, šale in rokavice ter zbirali topla oblačila in odeje. Sodelovali smo skoraj vsi člani Rodu Veseli veter, od najmlajših murnov do grč, ter nekateri starši. Najprej smo vodniki pripravili zanimivo dinamično igro na temo beguncev. Z igro smo vsem

sodelujočim poskušali približati problematiko begunstva ter situacijo, v kateri smo se vsi znašli. Otroci so se skupaj s starši podali na pot, ki je bila polna presenečenj. Premikali so se po poljih, na katerih so imeli različne naloge in ovire. Na nekaterih poljih so lahko izbirali med več načini, kako premagati določene ovire. Na zadnjem polju je bil begunski center, v katerem so nas čakali prigrizki in topli napitki.

Po tem smo zavihali rokave in se pridno lotili šivanja kap, šalov in rokavic. Trideset prostovoljcev je sešilo 40 parov rokavic, 25 šalov in 30 kap. Zbrali smo tudi tri škatle toplih oblačil. Zbrana oblačila in naše izdelke smo predali Zvezi tabornikov Slovenije, ki bo poskrbela, da bodo prišli v prave roke. Preživeli smo prijeten dan in opravili dobro delo - pomagali vsaj nekaterim begunskih otrokom, obenem pa smo se tudi zabavali!

Urša

Miklavževanje na Mrzlici

Popotnice Rodu temnega hrasta smo se v soboto, 5. decembra, skupaj z gozdnovicami in gozdovniki, udeležile Miklavževega pohoda na Mrzlico, ki ga vsako leto organizirajo trboveljski planinci. Pred planinskim domom na Mrzlici smo počakali svetega Miklavža in njegova darila. Miklavža je spremljal parkelj, ki pa se ga taborniki nismo ustrašili, saj smo bili celo leto pridni in delovni. Čeprav brez snega, je bila noč jasna in lepa, na nebu pa je žarelo na tisoče zvezd. S pogledi smo na jasnem nebu iskali Mali in Veliki voz, Kasiopejo, Pegaza in Andromedo. Na poti v dolino smo se ustavili še na Kalu, kjer smo se ogreli s čajem, lakoto pa potešili

Foto: Janez Zobaric

z ocvrtim krompirjem. Imeli smo se fajn, prihodnje leto pa vas vabimo, da se nam pridružite!

Popotnice RTH

Božiček za en dan

Foto: Nina Kozamernik

Odločili smo se, da bomo Božički za en dan. Božiček za en dan je prostovoljna dejavnost, pri kateri obdariš otroka, ki ima prerevne starše za nakup daril, kot jih običajno dobivajo otroci. Denar za to smo dali sami. Odločili smo se za fantka Tilna, ki je star deset let. Božička za en dan nam je predstavila vodnica Nina. Naloge smo si razdelili tako, da smo si izbrali, kaj bomo kupili (sladkarije, pripomočke za higieno, šolske potrebščine, oblačila). Za higieno smo mu npr. kupili zobno pasto, zobno ščetko in šampon. Vse to smo spravili v škatlo, ki smo jo ovili v darilni papir. Na pokrov smo nalepili še okraske iz kolaža.

Vod Zajedavci, 9-10 let

Taborniška stojnica upanja

Letos je Korošcem uspelo že petič deliti srčno prijateljstvo za vse ljudi sveta. Vsako leto konec decembra koroški rodovi postavijo stojnico, na kateri v duhu upanja, sreče in prijateljstva na zid upanja zbirajo pozitivne misli, obiskovalcem pa delijo slastne palačinke. Gre za pomemben projekt neformalne Koroške zveze tabornikov, saj je prvič zares združil vse koroške rodove oziroma njihove tabornike ter jim zadal skupen cilj - širiti pozitivno misel po vseh mestih.

Tudi letos so PP-ji iz Rodu Seaverni kurir Slovenj Gradec, Rodu srebrne reke Radlje ob Dravi, Rodu bistrega potoka Muta in Rodu koroški jeklarji Ravne na Koroškem pripravili stojnico. Tokrat so pod geslom "Srčno prijateljstvo za vse ljudi sveta" selili stojnico od Radelj, preko Slovenj Gradca pa vse do Mute in Raven na Koroškem. Tudi letos so koroški GG-ji spekli preko 500 palačink ter v zameno zanje zbrali 500 pozitivnih misli. Tudi

letos so taborniki decembrsko Koroško obarvali z bolj pozitivnimi barvami.

Na Koroškem se taborništvo razvija, je polno srčnega upanja in iskrenega prijateljstva. Tudi v prihodnjem letu načrtujejo korak naprej, hkrati pa upajo, da jih bo na Koroškem obiskalo čim več tabornikov iz drugih koncev Slovenije. Koroška - dežela po meri tabornika!

Rok Franc

Foto: Matej Golob

Foto: Urban Čuješ - Čujko

Moj vodnik zmore

V društvu tabornikov Rod belega konja smo se v polnem številu zbrali še zadnjič letos. Sredi decembra smo v taborniškem domu pripravili druženje -tekmovanje Moj vodnik zmore ali Zmore načelnik? in čajanko.

boju in hudih mukah v finalu sta po soglasni odločitvi sodnikov in vsega taborniškega občestva zmagala Veronika in Marcel. Čestitamo!

Takole, za letos je to vse - želimo vam mirne praznike, v novem letu pa veliko veliko dogodivščin, najbolje v naši družbi! In ne pozabite: "Ko je kosilo, je ura ena!"

Kornelija Kodrič

Jelkovanje

Od lanskega leta smo se soboški taborniki Rodu Veselega vetra poslovili z Jelkovanjem. Pripravili smo ga na glavni ulici našega mesta. Razdeljeni po starostnih vejah smo opravljali različne naloge. Tako smo morali izdelati svečnike in sveče, podali smo se na pobjego luč miru, odigrali prizor, kako razumemo geslo letošnje Luči miru iz Betlehema: "Ali se samo zdi, ali res gori?" in okraševali sobo v upanju na prihod kakšnega od dobrih mož. Ker je bil dan hladen in meglen, smo si z veseljem postregli s čajem in piškoti, ki so jih prejšnji dan na vodovem srečanju spekli GG-ji iz voda Družina Pujs. Ker se je večina aktivnosti

dogajala zunaj, so se nam pridružili tudi nekateri mimoidoči, ki so si izdelali sveče. Ko so bile naloge opravljene, smo s pesmijo priklicali tudi dobrega moža. Razdelil nam je darila, ki smo jih pripravili eden za drugega. Na koncu pa smo si razdelili še luč miru in se brez dvoma, ki je bil zajet v motu letošnje lučke, podali domov.

Miloš Borovšak

Foto: Aleš Skalič

Foto: Pija Šarko

Na poti do nove hiške

Taborniki Rodu kraških viharnikov Postojna smo se lotili novega projekta - preselili se bomo namreč v nove prostore. V vodstvu smo krepko zavihali rokave in začeli urejati našo novo hiško. Potrebno pa bo še veliko dela in seveda denarja, preden se bomo lahko vselili. Zato smo se odločili, da ga poskusimo nekaj zaslužiti sami.

Naši pridni GG-ji so se dobili pri vodnici doma in spekli medenjake. Te so nato murni okrasili z belo glazuro in mrvicami. Piškote smo nato še lično zavili in pripravljeni so bili na prodajo. Stojnico smo postavili v našem trgovskem centru. Opremlili smo

jo s prtom (šotorka) in rutkami, revijami Tabor in propagandnim materialom. Glavni pa so bili seveda piškoti, pa čokoladne lizike in tudi naši koledarji, ki smo jih izdelali že drugo leto zapored. Vse je bilo tip top, ker pa se ljudje ne ustavijo kar tako, so MČ-ji krožili po centru s piškoti in vabili ljudi do stojnice. Obiskovalci so nas radi obiskali, bili so tudi zelo radodarni. V treh popoldnevih smo namreč zbrali kar lepo vsoto denarja. Prodali smo vse piškote in lizike, koledarji pa bodo tudi kmalu pošli. Očitno smo na dobri poti do nove hiške! Po tako uspešnem projektu pa se bomo polni motivacije odpravili v novo leto.

Martin Podbregar

Baden party

Na praznično decembrsko soboto so se GG-ji Rodu kraških j'rt Sežana zabavali na Baden partyju, zabavi, ki je ime dobila po ustanovitelju skavtskega gibanja. Najprej so imeli igrice v meglenem parku pred taborniško hišico. Razdelili so se v tri skupine in si dodelili imena. Sledilo je dogajanje znotraj. Udeležili

so se tekmovanja, podobnega Malim sivim celicam. Skupine so se pomerile v različnih nalogah: Abeceda, Izberi tematiko, Od 5 proti 0, Drži - Ne drži ... Po končanih nalogah je sledila še zakuska - mini pizzette, piškoti in čaj. Kaj več bi si lahko želeli?

Sladek in zabaven zaključek leta

Kot se spodobi, smo tudi letos RPG-jevci zaključili koledarsko leto s pravo taborniško čajanko. Izvedli smo jo 18. decembra, ko je vseh 14 vodov našega rodu uživalo v prazničnih ustvarjalnih delavnicah, taborniških izzivih in športnih nalogah. Čajanka se je zaključila z goro piškotov, ki jih kljub velikim naporom nismo uspeli pojesti.

Veliko zahvalo za uspešno leto pa si zaslužijo tudi vodniki, vodstvo in ostali odrasli, ki so celo leto prispevali svoj čas in energijo. Zato smo si konec decembra privoščili slavnostno večerjo z zabavnim kulturnim programom. Goste je voditelj Everšič povabil k sodelovanju v oddaji Vse je mogoče, nastopili sta dve znani dekliški skupini Začimbice in Lisičke. Vsi prisotni pa so prejeli tudi majhno, uporabno darilce in kup dobrih misli. Leto je hitro minilo

Foto: Suzana Podvinšek

in bilo je polno taborniških dogodivščin. Upamo, da bo takšno ali še boljše tudi leto 2016!

Eva Bolha

Postani Taborov tržnik

- Delujem samoiniciativno.
- Spretno se izražam.
- Ne bojim se računalnika.
- Hitro najdem pozitivne argumente.
- Dobro presojam situacije in ljudi.
- Razmišljam kRRReativno.

Ti je ta opis pisan na kožo? Potem te vabimo, da se pridružiš ekipi revije Tabor, ki ima več kot 60-letno tradicijo izhajanja! Kot **tržnik** oz. **tržnica** oglasnega prostora v reviji boš lahko "nabildal/a" svoj življenjepis, pridobil/a kompetence, ki so privlačne na trgu dela, in nudil/a podporo reviji vseh slovenskih tabornikov. Zato nam hitro pošlji kratko predstavitev v največ 500 znakih s presledki na revija.tabor@taborniki.si!

PIŠE: TOMAZ!

LISJAKI NA ZIMOVANJU

RIŠE: BEKI!

Magija za realiste

Irena Štaudohar

Besedilo in fotografija: Martin Justin

O Ireni Štaudohar in njenem pisanju bi lahko rekli marsikaj, tako pozitivnega kot ne prav pohvalnega, a nekaj po mojem mnenju bistveno izstopa - njena zbirka esejev *Magija za realiste* je zabavna in duhovita, informacije zna podati na izjemno lahkoten in preprost način, tako kot se njene eseje tudi bere.

A čeprav je to za bralca verjetno lahko zelo prijetno, morda ni nekaj, kar bi kot pisec esejev vedno hotel doseči oziroma kar bi bralec od esejista pričakoval, vsaj meni se je pogosto zdelo, da berem le anekdotične povzetke zanimivih knjig, kar me je sicer obogatilo za veliko zanimivih dejstev, a zaradi pomanjkanja avtoričinega jasnejšega mnenja pogosto zmotilo ali pa celo dolgočasilo. V tem pogledu je Irena zelo korektna, kar pogosto meji že na previdnost, svoje mnenje podaja le v stilu: "Ideja za knjigo je zanimiva, izdelek pa bolj površen, 'blogovski'; nekateri avtorji so predstavljeni na več straneh, drugi le v enem odstavku ..." ali "Ker je Fernyhough tudi pisatelj, bralce celo knjigo mori z lastnimi, rahlo dolgoveznimi refleksijami. Jasno je, da znajo o njih res dobro pisati samo odlični pisatelji, kot recimo Nabokov ...", kar pa v kontekstu celotnega dela ne predstavlja nekega pozitivnega elementa, ki bi celoto obogatil, temveč pogosto skoraj moteče izstopa.

Po drugi strani pa skozi besede avtorjev, o katerih piše, neprestano kritizira moderno družbo in jo, morda kot babica prizanesljivo, skozi zgodbe opozarja na njene napake. Že prvi esej O življenju se začne z besedami: "Enaindvajseto stoletje je polno ljudi, ki so polni samih sebe. /.../ najdemo zgodbe milijonov posameznikov, ki so fascinirani nad svojimi idejami, domislicami, vsakdanjim življenjem in vse to bi radi delili z drugimi." V vsakem eseju se posveti drugi problematiki, z bistvenim poudarkom na hitenju in ekstravertiranosti, nesposobnosti mirovanja in razmisleka današnje družbe, v duhu katerega zaključni tudi zadnji esej v zbirki: "Modrost je v mirovanju, učijo zenovski mojstri. Kot je dejal Oscar Wilde, so preproste stvari zadnje zatočišče zapletenih ljudi." In v tem je njena moč, s tem dobijo njeni eseji tisto "nekaj več", kar jih loči od navadnih povzetkov knjig. Bralec se stalnemu opozarjanju na svoje napake in napake družbe, katere

del je, preprosto ne more izogniti in jih tako vsaj ozavesti kot nekaj slabega, škodljivega, morda začne o njih celo razmišljati, jih odpravljati ... Vse skupaj pa je oblitno z mamljivo sladkobo optimizma, katerega okus v ustih ostane tudi po branju in daje moč - za nadaljevanje življenja ali, celo, za spreminjanje sveta.

"Eden od Beethovnovih dnevnih ritualov je bilo kopanje z veliko količino vode, ki jo je zlival nase, in pri tem glasno prepeval. Po navadi je to razburjalo njegove spodnje sosedo, saj jim je odtekajoča voda zalivala stanovanja. Na Dunaju je kar nekaj hiš, na katerih danes piše, da je v njih živel. Zaradi svojih poplavnih navad in hrupa, ki ga je povzročal vedno bolj gluhi glasbenik, se je moral namreč mnogokrat seliti."

Primerno za: PP in gor!

Tivoli

Magnifico

Zapisal: Gape

E
 a
 Dolgo se že nisva videla,
 E
 zdravo, živijo in kako si kaj,
 C D
 hvala bogu, nisi se kaj dosti spremenila,
 d
 si morda razpoložena kdaj,
 a
 povabim te na kavo ali čaj,
 F E
 lahko pa tudi kar tako, se bova že zmenila.

a
 Vem, da zdaj nekje drugje živiš,
 E
 slišal sem, da ti odlično gre,
 C D
 ampak zdi se mi, da še nisi pozabila,
 d
 da takrat ni bil samo slučaj,
 a
 da pomisliš name kdaj pa kdaj,
 F E
 na istem mestu se lahko dobiva.

REFREN:

A h E
 Pridi nocoj v Tivoli, bova plesala,
 h D
 slow, quick quick, nežen dotik,
 A E
 in z obrazom čik tu čik,
 A h E
 gor čez Belvi v Tivoli, da bova sama,
 h E
 le jaz in ti kakor nekoč,
 d E a
 naj naju vzame črna noč.

a
 Upam, da se kmalu vidiva,
 E
 pazi nase in lepo se imej,
 C D
 naj ti dam samo še en poljub za adijo,
 d
 pokliči kaj, ko boš imela čas,
 a
 če bi rada slišala moj glas,
 F E
 na istem mestu spet, amore mio.

REFREN

E

REFREN

16. januar		Človek, ne jezi se	taborniško igralno tekmovanje
		OŠ Cerklno, pričetek ob 9. uri	MČ+
		Več na: raj.rutka.net	Rod aragonitnih ježkov Cerklno

9. januar		Glas svobodne Jelovice	orientacijsko tekmovanje
		Okolica Škofje Loke	GČ+
		Več na rsk.rutka.net/gsj	Rod svobodnega Kamnitnika Škofja Loka

29.–30. januar		Zimsko orientacijsko tekmovanje	orientacijsko tekmovanje
		Laporje pri Slouenski Bistrici	GČ+
		Rok prijav: 15. 1., 24. 1.	Cena: 50 €, 60 €/ekipo
		Več na zot.rutka.net	Rod XI. SNOUB Miloša Zidanška Maribor

5.–8. februar		Megamodul	taborniško izobraževanje
		Dom borcev in mladine, Zapotok nad Igom	14+
		Cena: 35 € Več na stencas.taborniki.si/izobrazevanje/kaj-je-megamodul	Zveza tabornikov Slovenije

11. februar		MZT žur	taborniška zabava
-------------	--	----------------	--------------------------

13.–14. februar		Motivacijski vikend za time vodniških tečajev	motivacijski vikend
		Kontakt: Vesna Istenič, istenicka@gmail.com	Zveza tabornikov Slovenije

Boš ti tudi enega? Foto: Ivica Čekada

Rudolf z rdečim nosom ... Foto: Tajda Robida

Zadnja plat

Ureja: Matic Pandel

Naš mali medo se rad stiska. Foto: Suzana Podvinšek

Dedek Mraz in njegovim pomagači. Foto: Arhiv RMB

Maks je ustvaril leseno smrečico. Foto: Maks Koncilja

PRIJAVI SE NA ZOT 2016!

1.-15. januar 2016

50 €

16.-24. januar 2016

60 €

Laporje, 29.-30. januar 2016

 <http://zot.rutka.net/>

 /ZimskoOrientacijskoTekmovanje

RAJ Cerčno organizira

človek, ne jezi se

6. prvenstvo v "človek, ne jezi se"

<http://raj.rutka.net>

KDAJ: 16. januar 2016

KJE: Osnovna šola Cerčno

KDO: MČ, GG, PP, RR, Grče

ZMAGAJ!

